

Foreign Language Accreditation in Higher Education: A Study On Quality Assurance Organizations in Türkiye

Dr. Mehmet Doğan

Bursa Uludağ University - Türkiye

ORCID: 0000-0001-5744-8744

dmehmet@uludag.edu.tr

Abstract

The idea of quality as a part of internationalization in higher education has also gained importance, and accreditation studies have gained momentum in recent years. In this context, it is evaluated by national and international quality assurance organizations in foreign language education activities offered in higher education institutions, although it is slightly later than other fields. For this reason, the aim of this study is to examine and compare the quality assurance organizations that supervise and accredit the foreign language education offered in higher education institutions in line with certain quality standards, and to present a holistic perspective on accreditation, which is an intense and costly process, for institutions that plan to accredit foreign language services. In this context, all quality assurance organizations (2 national and 3 international organizations) providing services for foreign language teaching in higher education institutions in Turkey were examined. In this study, qualitative research methods were utilized and the document analysis approach, which is one of the methodologies in case studies was utilized. The written institutional papers on the web pages of quality assurance institutions were evaluated and the data were analyzed with the categorical analysis technique, one of the content analysis types, and the findings were interpreted comparatively. The examinations revealed that as of the date of the study, 10 national universities and 46 universities (20 state-run and 26 foundation universities) in Turkey were evaluated by the international quality assurance organization. In the examination of these organizations, their institutional structures, organizational objectives, inspection procedures and quality standards, validity periods and wage policies are emphasized. According to the results of the study, it has been revealed that the criteria applied by quality assurance organizations in their evaluations have comprehensive standards for all basic areas such as administration and management, learning and teaching, assessment and certification, student affairs, staff profile and development, and learning environment. However, it has been concluded that there are serious differences between the validity periods of the accreditation or approvals given by the quality assurance organizations and the wage policies. For this reason, at the end of the study, recommendations regarding the way and method to be followed in the selection of the quality assurance organization and afterwards are given to the institutions considering applying for accreditation. The recommendations are also provided for national quality assurance bodies to initiate accreditation studies for languages other than English.

Keywords: Higher education, Foreign language teaching, Internationalization, Accreditation, Quality assurance institutions

**E-International Journal of
Educational Research**

Vol: 13, No: 3, pp. 137-157

Research Article

Received: 2022-03-11
Accepted: 2022-06-16

Suggested Citation

Doğan, M. (2022). Foreign language accreditation in higher education: a study on quality assurance organizations in Türkiye, *E-International Journal of Educational Research*, 13(1), 137-157. DOI: <https://doi.org/10.19160/10.19160/e-ijer.1086334>

Extended Abstract

Problem: In higher education, internationalization has become more important with the European Higher Education Area (EHEA), which was developed due to the Bologna process. Turkey, which was involved in this process aiming to ensure that higher education systems are comparable and compatible in 2001, has simultaneously started quality studies in higher education, which was developed as a part of this process. (EHEA, 2012; Ayvaz et al., 2016). Within this framework, the Council of Higher Education (YÖK) in Turkey has established the Higher Education Quality Board (YÖKAK) in line with the European Standards and Guidelines for Quality Assurance (ESG), which was developed for higher education institutions in 2005 by the European Association for Quality Assurance in Higher Education (ENQA), a stakeholder of EHEA was created (ENQA, 2000; ENQA, 2015). In this context, YÖKAK, which is a full member of ENQA as of 2020, has included 11 universities in the institutional accreditation that it has started to implement for the first time (YÖKAK, 2021-c). As a result of the evaluation over 22 criteria and 56 sub-criteria in the titles of Quality Assurance System, Education and Training, Research and Development, Social Contribution and Management System, 6 universities received full accreditation for 5 years, and 4 universities received conditional accreditation for 2 years. (YÖKAK, 2021-d).

When the accreditation studies related to foreign language education offered in higher education institutions are examined, many universities have started accreditation studies with the announcement of YÖK that the accreditation status of Foreign Language Schools will be published in the Higher Education Institutions Preference Guide (YÖK, 2017). Studies in this field have been carried out in foreign language accreditation revealed that in Turkey by YÖKAK-İHO-DDPP and DEDAK (Language Education Evaluation and Accreditation Board) national, EAQUALS (Evaluation and Accreditation of Quality Language Services), CEA (Commission on English Language Program Accreditation) and Pearson Assured offers external evaluation services as an international quality assurance organization. In their research on these studies, Cinkara & Evişen (2021) examined 210 universities in Turkey and found that 168 of them had Schools of Foreign Languages, Department of Foreign Languages, or Foreign Languages Coordinator, 40 of them were Pearson Assured, 5 of them EAQUALS (Evaluation and Accreditation of Quality Language Services). Furthermore, 4 of them have been evaluated by CEA (Commission on English Language Program Accreditation). As a result of these findings, Cinkara & Evişen (2021) revealed that only one-fourth of the colleges are accredited and that only 68 universities have a clear definition of quality structures. They emphasized that college administrations should act for quality education in an era of competition. Ayvaz & Mutçalıoğlu (2019) revealed the establishment stage, development, implementation process, difficulties, and turning points of DEDAK (Language Education Evaluation and Accreditation Board), of which they are also founding board members.

Karaferye (2017) discussed the application procedures of Pearson Assured and CEA organizations, and Taşkıran (2017) discussed the problems related to digital transformation within the scope of the Pearson Assured approval process. They made suggestions to continuously improve the facility and to benefit from the experience of other accredited institutions. Ataman & Adigüzel (2020), in their study in which they sought the opinions of 31 lecturers working at 12 different universities evaluated by Pearson Assured, CEA or EAQUALS, found that the opinions of lecturers did not differ according to the quality assurance institution, but the readiness of their institutions for accreditation, individual effort and the difference after accreditation. They concluded that it differs according to the perception of its importance and quality. As a result of his meeting with the managers of 14 foundation universities, which have accreditation based on questions prepared in line with the common items of the evaluation criteria of CEA, Pearson Assured and DEDAK, Kalaçay (2019) stated that accreditation raises awareness about the quality and importance of it, brings a standard to education and training activities, strengthens professional development activities, and stated that it provides the opportunity for self-assessment. Collins & Gün (2019) stated in their studies that they discussed the relationship between accreditation and continuous professional development (CPD: Continuous Professional Development) that a culture of continuous professional development is the condition of accreditation success and that it contributes to the development of a culture of continuous professional development in accreditation. The results of the literature review revealed that the accreditation studies on foreign language programs in higher education institutions started a little later than other fields, and there are few studies on this subject.

The aim of this study is to examine these quality assurance institutions that supervise and accredit the foreign language education offered in higher education institutions following certain quality standards at the national or international level, and to present a holistic perspective on accreditation, which is an intensive and costly process, for institutions that plan to get accredited in foreign language programs. In this study, the establishment processes and purposes, institutional structures and foundations, evaluation processes, evaluation criteria, evaluation types and fees of all national and international quality assurance institutions operating in the field of language education in Turkey are examined and suggestions are provided for higher education institutions aiming to accredit their foreign language programs. Since there is no study to compare and analyze all quality organizations operating in Turkey, it is expected that this study will contribute to this field on the one hand and provide an idea for higher education institutions that want to participate in the accreditation process on the other.

Method: As the current study aims at comparing the foreign language quality assurance institutes operating in Turkey in line with the propositions mentioned in the purpose of the study, case study was adopted as the research technique. A case study can be defined as an in-depth comprehensive description, evaluation and comparison of a confined system (Merriam, 2013; Yıldırım & Şimşek, 1999). As a case study design, document analysis technique was applied in this research. Balci (2006) classifies any written items carrying information about the issue to be researched as documents. Document analysis, on the other hand, demands the systematic inspection of printed and electronic documents and materials and their interpretation in order to establish an insight about the relevant issue as a result of the information obtained (Corbin & Strauß, 2008). Accordingly, in this study, institutional written materials (secondary documents) on the web pages of all quality assurance institutions providing services for foreign language teaching in higher education in Turkey, which are specified in the scope of the study, were examined (Corbetta, 2003, Balci, 2006).

In the data gathering procedure, five stages specified by Forster (1994) (accessing documents, validating their originality, understanding/coding/categorizing documents, evaluating data, using data) were followed. In this regard, the regulations, directives, processes and principles, accreditation guides, promotional materials, templates, forms, definitions, fee schedules, etc., published on the official websites of all quality assurance institutions have been accessed. Since the documents are publicly available on the official websites of quality certification organizations, there is no concern about their authenticity and there is no restriction in terms of ethical dimension about the usage of data.

In the analysis of the data, content analysis based on interpretation by gathering similar data under certain themes or categories was employed (Yıldırım & Şimşek, 2008). In this respect, in line with the purpose and scope of the study, categorical analysis technique was preferred among the content analysis types, and the categorical analysis process is a five-stage process (1. Coding the data, 2. Creating the categories, 3. Arranging the categories, 4. Defining the Findings, 5. Interpreting the Findings), (Corbin & Strauß, 2017). Data coding, which is the initial stage, is the process of separating the studied data set into meaningful segments depending on the expressions in the study proposition, and data coding can be done with signs as well as in the form of idioms consisting of one or more words (Fielding & Thomas, 2008). In this study, the idiomatic codes were developed in order to construct a conceptual structure before the analysis of the data, and they were rewritten in line with the common aspects gained as a consequence of reading the papers numerous times, and the Category Identification Form was created. All the codes obtained in the second stage were categorized in line with their common aspects, and in the third stage, the codes were ordered by matching with the applicable categories. In the definition and presentation of the findings, which is the fourth step of data analysis, the data were analyzed in order to present the findings. Since the documents of all accreditation institutions were evaluated in this study, the findings permitted us to make inferences about the entire accrediting sector. Since the aim of the study is to present the current information about the quality assurance institutions operating in foreign language teaching in higher education in Turkey, with a holistic perspective, the findings have been tried to be described separately for each quality assurance institution and in the order specified in Table 2. The interpretation of the findings, which is the last phase, is reported in the conclusion part of the study. At this stage, the findings were analyzed comparatively to explain the similarities and differences between the findings and suggestions were made in keeping with the results acquired.

The scope of this study covers 2 national (YÖKAK-İHO-DDPP, DEDAK) and 3 international (EAQUALS, CEA, Pearson Assured) foreign language quality assurance organizations operating in Turkey. The data obtained in this study are the official web pages of these institutions and the regulations, procedures and principles, accreditation guides, promotional materials, templates, forms, definitions, fee schedules published on these pages.

Conclusions: *The results of the examinations on quality assurance organizations have determined that YÖKAK-İHO-DDPP, DEDAK, and CEA only offer accreditation for English language education, EAQUALS offers accreditations for all languages, and Pearson Assured gives quality approval for all languages. When the evaluation processes carried out by the quality assurance organizations were examined, it was revealed that YÖKAK-İHO-DDPP, DEDAK, EAQUALS, and CEA wanted a comprehensive self-assessment from the institutions that applied before the site visit. On the other hand, Pearson Assured carries out the self-assessment together with the representatives of the institutions. Moreover, DEDAK and CEA organize a training workshop prior to the self-assessment, EAQUALS provides online consultancy during this process, and Pearson Assured appoints a representative for the evaluation process at the time of application. When the criteria followed by quality assurance institutions in their evaluations are compared, it can be stated that all institutions have comprehensive standards for all basic areas such as administration and management, learning and teaching, assessment and certification, student affairs and staff profile and development, and learning environment. When examining the evaluation criteria for foreign language teaching and assessment-evaluation activities, it was revealed that CEFR language levels and learning outcomes were taken as a basis by all institutions. In addition to CEFR, GSE standards are also used by all institutions in the curriculum, lesson plan and creating exam specification stages. In this context, it is seen that the B1+ level at the end of the preparation determined by YÖKAK in the English Preparatory School Minimum Evaluation Criteria is also taken as a basis by DEDAK. Since international organizations do not develop criteria for foreign language preparatory classes offered only in Turkey, they naturally do not precondition any preparatory class output level and take into account whether the units have reached the level they have determined. When the validity periods of the accreditations given by the quality assurance organizations are examined, it has been concluded that there is no harmony in this regard. While Pearson Assured evaluates its approved centres every year, EAQUALS provides 4-year accreditation, CEA grants 1-year or 5-year accreditation to first-time applicants, 1-year or 10-year accreditation to repeat membership. DEDAK, on the other hand, provides 2-year and 5-year accreditation according to the fulfilment of the criteria. As a result of the examination of the wage policies of the quality assurance institutions, it has been determined that there are significant differences between the organizations. In this context, YÖKAK-İHO-DDPP -required the expenditures made in the external evaluation program to be met from the relevant budget of English preparatory schools. When the fee policies of other organizations are compared, it is seen that the national association DEDAK's fee is more affordable compared to international organizations and annual membership like others. It is seen that no additional fee is requested under the name. Non-profit EAQUALS and CEA organizations set their fees according to the size of the candidate institution and demand annual membership fees from their accredited members. However, these organizations provide support to their members throughout the year with the events they organize regarding professional development and quality. Unlike other quality assurance organizations, Pearson Assured also issues certificates to students studying in the centres it has approved. These certificates are issued to the students who request them for a fee. When the fee policies of quality assurance organizations are compared, it should be noted that only EAQUALS does not charge a fee from institutions that want to be re-accredited, and this fee is included in the annual membership fee paid by its accredited members.*

Yükseköğretimde Yabancı Dil Akreditasyonu: Türkiye’de Hizmet Sunan Kalite Güvence Kuruluşlarının İncelenmesi

Dr. Mehmet Doğan

Bursa Uludağ Üniversitesi - Türkiye

ORCID: 0000-0001-5744-8744

dmehmet@uludag.edu.tr

Özet

Yükseköğretimde uluslararasılaşmanın bir alt boyutu olarak kalite kavramı da önem kazanmış ve akreditasyon çalışmaları son yıllarda hız kazanmıştır. Bu bağlamda diğer alanlara göre biraz daha geç olsa da yükseköğretim kurumlarında sunulan yabancı dil eğitim-öğretim faaliyetlerinde ulusal ve uluslararası kalite güvence kuruluşları tarafından değerlendirilmeye alınmaktadır. Bu sebeple bu çalışmanın amacı, yükseköğretim kurumlarında sunulan yabancı dil eğitimi belirli kalite ölçütleri doğrultusunda denetleyen ve belgeleyen kalite güvence kuruluşlarının incelenerek karşılaştırılması ve yabancı dil hizmetlerini akredite etmeyi planlayan kurumlara yoğun ve maliyetli bir süreç olan akreditasyon ile ilgili bütüncül bir bakış açısı ortaya konulmasıdır. Bu kapsamda Türkiye’de yükseköğretim kurumlarında sunulan yabancı dil öğretimine yönelik hizmet sunan tüm kalite güvence kuruluşları (2 ulusal ve 3 uluslararası) incelenmiştir. Nitel araştırma yöntemlerinden olan durum çalışması yönteminin doküman analizi tekniğiyle yürütülen bu çalışmada kalite güvence kuruluşlarının web sayfalarında bulunan yazılı kurumsal dokümanlar analiz edilmiş ve veriler içerik analiz türlerinden kategorisel analiz tekniği ile çözümlenerek bulgular karşılaştırmalı olarak yorumlanmıştır. Yapılan incelemeler çalışmanın yapıldığı tarihi itibarıyla Türkiye’de 10 üniversitenin ulusal ve 46 üniversitenin (20 devlet ve 26 vakıf) uluslararası kalite güvence kuruluşu tarafından değerlendirmeye alındığını ortaya koymuştur. Kalite güvence kuruluşlarının incelenmesinde kuruluş süreçleri ve amaçları, kurumsal yapı ve dayanakları, değerlendirme süreçleri, değerlendirme ölçütleri ve değerlendirme türleri ile ücretleri üzerinde durulmuştur. Çalışma sonucuna göre kalite güvence kuruluşlarının değerlendirmelerinde kullandıkları ölçütlerin, yönetim ve organizasyon, öğrenme ve öğretme faaliyeti, ölçme ve değerlendirme, öğrenci ve personel işleri, fiziki koşullar gibi temel alanların tümüne yönelik kapsayıcı ölçütlere sahip olduğu görülmüştür. Ancak kalite güvence kuruluşlarının verdikleri akreditasyon veya onayların geçerlilik süreleri ile ücret politikaları arasında ciddi farklılıklar olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sebeple çalışmanın sonunda akreditasyona başvurmayı düşünen kurumlara kalite güvence kuruluşunun seçiminde ve sonrasında izlenmesi gereken yol ve yöntem ile ilgili önerilere yer verilmiştir. Önerilerde ayrıca ulusal kalite güvence kuruluşları için İngilizce dışındaki diller için de akreditasyon çalışmalarını başlatmaları tavsiyesinde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Yükseköğretim, Yabancı dil öğretimi, Uluslararasılaşma, Akreditasyon, Kalite güvence kuruluşları

**E-Uluslararası Eğitim
Araştırmaları
Dergisi**

Cilt: 13, No: 3, ss. 137-157

Araştırma Makalesi

141

Gönderim: 2022-03-11
Kabul: 2022-06-16

Önerilen Atıf

Doğan, M. (2022). Yükseköğretimde yabancı dil akreditasyonu: Türkiye’de hizmet sunan kalite güvence kuruluşlarının incelenmesi, *E-Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 13(1), 137-157. DOI: <https://doi.org/10.19160/10.19160/e-ijer.1086334>

GİRİŞ

Son yıllarda küreselleşmeye bağlı olarak toplumların bireylerden beklentilerinde büyük değişiklikler meydana gelmiş ve bireylerin yükseköğretime olan taleplerinde artışlar olmuştur. Bu artışlarla beraber 20. yüzyılın sonlarında yükseköğretimde uluslararasılaşma önem kazanmış ve üniversitelerin amaç ve hedeflerini etkilemeye başlamıştır (Knight, 2007). Uluslararasılaşma süreci bir yandan öğrenci ve öğretim elemanı hareketliliği ile ortak araştırma projelerinin sayısının artırırken, diğer yandan 1999 yılında imzalanan ve yayımlanan Bologna Bildirisi ile farklı bir boyuta ulaşmıştır (Bologna Process, 2015). Avrupa Yükseköğretim Alanı (EHEA: European Higher Education Area) oluşturarak yükseköğretim sistemlerinin karşılaştırılabilir ve uyumlu olmasını sağlamayı hedefleyen bu sürece Türkiye 2001 yılında dahil olmuştur (EHEA, 2012; Ayvaz, Kuşakçı ve Borat, 2016). Avrupa Kredi Transfer Sistemi oluşturmak, Lisans ve Yüksek Lisans olmak üzere iki aşamalı derece sistemine geçmek, yaşam boyu öğrenmeyi teşvik etmek, esnek öğrenim yollarını aramak gibi farklı alanları kapsayan bu sürecin bir ayağını da yükseköğretimde kalite kavramı oluşturmuştur (Bologna Process, 2015). Türk Dil Kurumu (TDK) kalite kavramını "bir ürünün bilinen en iyi özellikleri bünyesinde taşıması durumu" olarak tanımlamaktadır (TDK, 2018). Kalite güvencesi ise, kalite ve performans süreçlerinin tam anlamıyla sağlandığını güvence altına almak için yapılan sistemli ve planlı işlemlerin tamamıdır ve üç boyuttan (1. İç değerlendirme (öz değerlendirme); 2. Dış değerlendirme; 3. Dış değerlendiricilerin onayı ve tanınma) oluşmaktadır (Ayvaz vd., 2016). Dış değerlendirme kavramının altında yer alan akreditasyon ise, Türk Akreditasyon Kurumunun (TÜRKAK) tanımına göre, "uygunluk değerlendirme kuruluşlarınca gerçekleştirilen çalışmaların ve dolayısıyla bu çalışmalar sonucunda düzenledikleri uygunluk teyit belgelerinin güvenilirliğini ve geçerliliğini desteklemek amacıyla oluşturulmuş bir kalite alt yapısıdır" (TÜRKAK, 2016).

Yükseköğretim Kalite Güvence Sistemleri

Yükseköğretim kurumları diğer kurumlara kıyasla kalite konusunda iç değerlendirmeye yönelik daha fazla kalite güvence uygulamalarına sahiptir: akademik denetimler, öğrenci, mezun ve dış paydaş memnuniyet anketleri, kalite komisyonları vb. (OECD, 2009). Dış değerlendirme konusunda ise yükseköğretimde kalite güvence sistemleri, EHEA'nın paydaşı olan Yükseköğretimde Avrupa Kalite Güvencesi Birliği (ENQA: European Association for Quality Assurance in Higher Education) tarafından 2005 yılında yükseköğretim kurumlarına yönelik geliştirilen "Avrupa Yükseköğretim Alanında Kalite Güvence Standartları ve Uygulama Prensipleri" (ESG: European Standards and Guidelines for Quality Assurance) yayınlanması ile uluslararası bir boyuta taşınmıştır (ENQA, 2000; ENQA, 2015). Türkiye'de bu süreç yakından takip edilmiş ve Yükseköğretim Kurulu (YÖK) tarafından 20.09.2005 tarihli ve 25942 sayılı Resmî Gazetede "Yükseköğretim Kurumlarında Akademik Değerlendirme ve Kalite Geliştirme Yönetmeliği" yayımlanmıştır (YÖK, 2005). Bu yönetmelik doğrultusunda da Üniversiteler Arası Kurul (ÜAK)'ın 30.09.2005 tarih ve 148 nolu toplantısında 10 asil ve 2 yedek üyeden oluşan Yükseköğretim Kurumlarında Akademik Değerlendirme ve Kalite Geliştirme Komisyonu (YÖDEK)'nu oluşturmuştur (YÖDEK, 2006). YÖDEK'in Nisan 2007 yılında yayınladığı "Yükseköğretim Kurumlarında Akademik Değerlendirme ve Kalite Geliştirme Rehberi" ne göre sistematik bir kalite geliştirme süreci dört farklı aşamadan oluşmaktadır: 1. Yükseköğretim Kurumlarında Akademik Değerlendirme ve Kalite Geliştirme Süreci, 2. Stratejik Planlama Süreci, 3. Kurumsal Değerlendirme Süreci, 4. Periyodik İyileştirme ve İzleme Süreci (YÖDEK, 2006). YÖDEK rehberinde ayrıca ek olarak, yükseköğretim kurumlarının kendi içlerinde yapacakları kurumsal değerlendirme ve planlama çalışmalarında kullanabilmeleri için 76 maddeden oluşan performans göstergeleri yayınlamıştır (YÖDEK, 2006). Bu rehber ile YÖK adına üniversiteler bazında iç değerlendirmeyi yaparak raporlamak ve kurumları dış değerlendirmeye hazırlamak için "Yükseköğretim Kurumlarında Akademik Değerlendirme ve Kalite Geliştirme Komisyonu" (ADEK) kurulmuştur (YÖK, 2005). 2015 yılında ise yükseköğretim kurumlarının dış değerlendirmeye tabii tutulması hedefiyle yeni bir aşamaya geçilmiş ve 23 Temmuz 2015 tarih ve 29423 sayılı Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren "Yükseköğretim Kalite Güvencesi Yönetmeliği" kapsamında Yükseköğretim Kalite Kurulu (YÖKAK) oluşturulmuştur (YÖK, 2015). YÖKAK, 1 Temmuz 2017 tarihli 7033 sayılı "Sanayinin Geliştirilmesi ve Üretim Desteklenmesi Amacıyla Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun" ile 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'na eklenen Ek Madde 35 hükümlerine göre yeniden düzenlenmiştir. Bu düzenlemeye göre YÖKAK idari ve mali özerkliğe sahip, kamu tüzel kişiliğini haiz ve özel bütçeli bir kuruluş olup farklı kurumların temsilcilerinden oluşan 13 üyeden oluşmaktadır (YÖKAK, 2021-a). 28 Nisan 2020 tarihi itibarıyla de ENQA'nın tam üyesi olan YÖKAK'ın temel görevleri, yükseköğretim kurumlarının dış değerlendirmesini yapmak, akreditasyon

kuruluşlarının yetkilendirilmesi ve tanınması süreçlerini yürütmek ve yükseköğretim kurumlarında kalite güvencesi kültürünün içselleştirilmesi ve yaygınlaştırılmasını sağlamaktır (YÖKAK, 2021-b). Bu kapsamda YÖKAK 2020 yılında ilk kez uygulamaya başladığı kurumsal akreditasyona 11 üniversiteyi (Akdeniz Üniversitesi, Ankara Üniversitesi, Atatürk Üniversitesi, Ege Üniversitesi, Erciyes Üniversitesi, Gaziantep Üniversitesi, İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Koç Üniversitesi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi ve TED Üniversitesi) dahil etmiştir (YÖKAK, 2021-c). Kalite Güvence Sistemi, Eğitim ve Öğretim, Araştırma ve Geliştirme, Toplumsal Katkı ve Yönetim Sistemi başlıklarında 22 ölçüt ve 56 alt ölçüt üzerinden değerlendirme neticesinde 6 üniversite tam akreditasyon olarak 5 yıllık, 4 üniversite ise koşullu akreditasyon olarak 2 yıllık akreditasyon almaya hak kazanmışlardır (YÖKAK, 2021-d).

Yükseköğretimde Yabancı Dil Öğretimi ve Kalite Güvencesi Çalışmaları

Türkiye'deki yükseköğretim kurumlarında yabancı dil öğretimi, 23.03.2016 tarih ve 29662 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan "Yükseköğretim Kurumlarında Yabancı Dil Öğretimi ve Yabancı Dille Öğretim Yapılmasında Uyulacak Esaslara İlişkin Yönetmelik" doğrultusunda düzenlenmektedir (YÖK, 2016). Bu yönetmelik 2547 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (i) bendi gereğince verilmesi zorunlu olan yabancı dil dersleri ile zorunlu ve isteğe bağlı hazırlık sınıfı açılması ve yürütülmesini kapsamaktadır. Ön lisans, lisans ve yüksek lisans programlarında verilen yabancı dil öğretimin kalitesi ise bu yönetmeliğin 9. maddesine göre YÖK tarafından denetlenmektedir ve denetim sonucuna göre programın yabancı dille okutulma izni iptal edilebilmektedir. Ancak bu yönetmelikte, 2547 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (i) bendi gereğince okutulan zorunlu yabancı dil dersleri ile yabancı dil hazırlık sınıflarında sunulan yabancı dil öğretiminin denetlenmesi ile ilgili bir madde bulunmamaktadır.

Yükseköğretim kurumlarındaki yabancı dil öğretimi ile ilgili kalite güvence çalışmaları incelendiğinde, bu alandaki kalite çalışmalarının 2015 yılında YÖK ve British Council iş birliğiyle düzenlenen ve 40 üniversitenin katılımıyla gerçekleşen bir çalıştayla başladığı görülmektedir (YÖKAK, 2021-e). Çalıştay raporunda, üniversitelerde sunulan İngilizce dil eğitimlerinde müfredat, öğrenme çıktıları ve kalite düzeylerinde farklılıklar olduğu belirtilerek ulusal ve kurumsal bazda yapılabilecek bazı önerilere yer verilmiştir. 2017 yılında gerçekleştirilen ikinci buluşmada belirlenen 5 devlet üniversitesinde "İngilizce Eğitiminde Kalite Programına" başlanmasına karar verilmiştir. Bunun üzerine YÖK, 2018 yılında British Council ve YÖKAK iş birliğinde "Yükseköğretimde Yabancı Dil Hazırlık Eğitiminde Kalite Güvencesi Çalıştay" düzenlemiş ve 26 üniversitenin Yabancı Diller Yüksekokulu yöneticisinin katıldığı bu çalıştay sonucunda ulusal bir kalite güvence sistemi oluşturma hedefi ortaya konmuştur (YÖKAK, 2021-e). Bu hedef doğrultusunda ise YÖKAK 10 pilot üniversitenin İngilizce hazırlık okulunu (Bezm-i Alem Vakıf Üniversitesi, Boğaziçi Üniversitesi, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi, İstanbul Medeniyet Üniversitesi, İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü, Karabük Üniversitesi, Koç Üniversitesi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi ve Sabancı Üniversitesi) "İngilizce Hazırlık Okulları Dış Değerlendirme Programına (İHO-DDPP)" almıştır. Değerlendirme sürecinde kullanılmak üzere ise 6 üniversitenin Yabancı Diller Yüksekokulu yöneticisi tarafından "YÖKAK Kurumsal Dış Değerlendirme Kılavuzu" doğrultusunda "Üniversitelerin İngilizce Hazırlık Okulları Dış Değerlendirme Pilot Programı Kılavuzu" hazırlanmış ve programda değerlendirici olarak görev alacak 30 değerlendirici adayına YÖKAK tarafından 10-11 Ekim 2018 tarihinde "İngilizce Hazırlık Okulları Değerlendirici Eğitimi" düzenlenmiştir (YÖKAK, 2021-e).

Bu gelişmelere paralel olarak 07 Aralık 2017 tarihinde görevde olan YÖK başkanının üniversitelerde sunulan yabancı dil eğitiminin ulusal ve uluslararası kuruluşlar tarafından akredite edilip edilmediğinin Yükseköğretim Kurumları Tercih Kılavuzunda yayınlanacağını duyurmasıyla birlikte birçok Yabancı Diller Yüksekokulu akreditasyon çalışmalarına başlamışlardır (YÖK, 2017). Bu çalışmalar ile ilgili yaptıkları araştırmalarında Cinkara ve Evişen (2021) Türkiye'deki 210 üniversiteyi incelemiş ve 168 tanesinde Yabancı Diller Yüksekokulu, Yabancı Diller Bölümü veya Yabancı Diller Koordinatörlüğü bulunduğunu ve bunlardan 40 tanesinin Pearson Assured, 5 tanesinin EAQUALS (Evaluation and Accreditation of Quality Language Services) ve 4 tanesinin CEA (Commission on English Language Program Accreditation) tarafından değerlendirildiklerini tespit etmişlerdir. Bu bulgular neticesinde Cinkara ve Evişen (2021) yüksekokulların sadece dörtte birinin akredite olduğunu ve sadece 68 üniversitenin kalite yapılarının net bir tanıma sahip olduğunu ortaya koymuşlar ve rekabet çağında yüksekokul yönetimlerinin kaliteli öğretim için harekete geçmeleri gerektiğini vurgulamışlardır. Ayvaz ve

Mutçaloğlu (2019) çalışmalarında kendilerinin de kurucu kurul üyesi oldukları DEDAK'ın (Dil Eğitimi Değerlendirme ve Akreditasyon Kurulu) kuruluş aşamasını, gelişimini, uygulamaya geçiş sürecini, zorlukları ve dönüm noktalarıyla birlikte ortaya koymuşlardır. Karaferye (2017) Pearson Assured ve CEA kuruluşlarının başvuru prosedürlerini, Taşkiran (2017) ise Pearson Assured onay süreci kapsamında dijital dönüşüm ile ilgili yaşanan sorunları ele almıştır. Sarı (2018) bir vakıf üniversitesinin Yabancı Diller Yüksekokullarında görev yapan öğretim görevlilerin görüşleri doğrultusunda akreditasyon sürecinin öğretim, motivasyon, takım çalışması, kalite ve yaratıcılık alanları ile ilgili bazı avantaj ve dezavantajlar oluşturduğu sonucuna ulaşmıştır. Uçar ve Levent (2017) ise bir vakıf üniversitesinin Pearson Assured akreditasyonuna başvuru, planlama ve uygulama süreci ile ilgili deneyimlerini ortaya koydukları çalışmalarında, akreditasyon kurumu ile yakın ilişki kurulması, tüm paydaşların katılımının ve üniversite üst yönetiminin desteğinin sağlanması, Yabancı Diller Hazırlık Okulu'nun yöneticilerinin akredite olmak konusundaki kararlılığı, kurum içi organize edilen düzenli bilgilendirme faaliyetleri ve eğitimlerin yapılması, katılımı esas alan etkili bir liderlik sergilenmesi, işbölümü ve eşgüdüm içinde ortak amaç ve hedeflere dönük çalışma, akreditasyon süreci içerisinde mümkün olduğunca hesap verebilir ve şeffaf olunması, bilgiye dayalı karar alma mekanizmalarının oluşturulması ve bu mekanizmaları besleyecek olan düzenli ve sistemli bilgi toplama araçlarının kullanılması, değişimin yönetilmesi için örgütsel psikolojiyi olumlu yönde etkileyen çalışmaların yapılması, iletişim kanallarının etkin kullanılması ve iletişimin kalitesinin sürekli olarak yükseltilmesi ve diğer akredite olan kurumların tecrübelerinden yararlanılması yönünde önerilerde bulunmuşlardır. Ataman ve Adıgüzel (2020), Pearson Assured, CEA veya EAQUALS tarafından değerlendirilen 12 farklı üniversitede görev yapan 31 öğretim elemanının görüşlerine başvurdukları çalışmalarında, öğretim elemanlarının görüşlerinin kalite güvence kuruluşuna göre farklılık göstermediği ancak kurumlarının akreditasyona hazır bulunurluğu, bireysel çaba ve akreditasyon sonrası ortaya çıkan farklılığın önem ve niteliğine ilişkin algıya göre farklılık gösterdiği sonucuna ulaşmışlardır. CEA, Pearson Assured ve DEDAK değerlendirme ölçütlerinin ortak maddeleri doğrultusunda hazırladığı sorular bazında akreditasyona sahip olan 14 vakıf üniversitesinin yöneticisi ile yaptığı görüşme sonucunda Kalaçay (2019) akreditasyonun kalite ve önemi konusunda farkındalık oluşturduğu, eğitim-öğretim faaliyetine bir standart getirdiği, mesleki gelişim faaliyetlerinin güçlendirdiği ve öz değerlendirme imkânı sunduğunu belirtmiştir. Ülker (2015) akreditasyonun akademik kaliteye etkisini belirlemek için, ABD kökenli bir akredite kuruluşu tarafından akredite olmuş çeşitli ülkelerin İngilizce Hazırlık Okullarında görev yapan ve akreditasyon öz-değerlendirme sürecinde yer alan koordinatör ve program yöneticilerinin algılarını analiz etmiştir. Çalışmasında ülke, kurum türü, öğrenci sayısı, cinsiyet, ulus, koordinatörlük görevi, öğretim görevi, öğretim kıdemi, idari görev ve türü ve yöneticilik deneyimi değişkenlerinin katılımcıların algıları üzerinde anlamlı bir farklılık oluşturmadığını, programın yaşı ile akreditasyon durumu değişkenlerinin ise algılar üzerinde anlamlı farklılık oluşturduğunu tespit etmiştir. Çalışması bu bağlamda ilk kez akredite olan kurumlar ile daha yeni olan programlarda görev yapan katılımcıların algılarının daha olumlu olduğunu ortaya çıkarmıştır. Ayrıca bu katılımcıların algılarına göre akreditasyon, en çok öğrenim kazanımlarına verilen önemin artmasına sonra sırasıyla kalite iyileştirme kültürünün gelişmesine, aksiyon planı uygulanmasına ve başarısına, toplanan verilerin gelişme için kullanılmasına ve eğitim programının kalitesine katkı sağlamaktadır. Collins ve Gün (2019) çalışmalarında akreditasyon ve sürekli mesleki gelişim (CPD: Continuous Professional Development) arasındaki ilişkiyi ele aldıkları çalışmalarında, sürekli mesleki gelişim kültürünün akreditasyon başarısının koşulu olduğunu ve akreditasyonunda sürekli mesleki gelişim kültürünün gelişmesine katkı sağladığını ifade etmişlerdir. Başaran (2012) Türkiye'deki Yükseköğretim Hazırlık İngilizce Programlarında görev yapan yönetici, öğretim elemanı ve öğrencilerin kalite ve kalite güvence süreçleri ile ilgili algı ve beklentilerini araştırmış ve bu kişilerin "kaliteli eğitim" istemelerine rağmen bu konuyu yönetimsel bir süreç olarak algıladıklarını ve kalite güvencesi ile dil eğitimi iyileştirilmesi arasında anlamlı bir bağ görmediklerini tespit etmiştir. Bu çalışma sonuçları, katılımcıların akreditasyonu yoğun, maddi ve manevi özveri gerektiren bir hazırlık süreci sonunda ulaşılan bir bitiş olarak algıladıklarını ortaya çıkarmıştır. Başaran (2012) bu sonuçlara dayanarak dış kalite güvence sistemlerine yönelmek yerine YÖK tarafında Türkiye'nin ihtiyaç ve beklentilerine cevap verebilecek bağımsız bir komisyon oluşturulmasını önermektedir. Bu sayede akreditasyonun, statükoyu korumaya yarayan pahalı bir araç olmaktan çıkıp sürekli iyileştirmeyi güvence altına alan bir olgu olması sağlanabilecektir. Başaran (2012) bu hedef doğrultusunda örnek bir kalite güvence çerçevesi geliştirmiş ve İngilizce programlara verilebilecek en önemli desteğin öğretim elemanlarına kurum hedefleri doğrultusunda mesleki gelişim hizmetleri sunulması olduğunu ifade

etmiştir. [Ataman \(2021\)](#) doktora tezi kapsamında Yabancı Diller Yüksekokulları için bir akreditasyon modeli geliştirmiştir. Bu modelin tasarımında [Ataman \(2021\)](#) önce Delphi panelistlerinin görüş, öneri ve eleştirileri doğrultusunda temel kalite standartları belirlemiş ve bunların uluslararası standartlar ile büyük oranda örtüştüğü sonucuna ulaşmıştır. Çalışmasının ikinci bölümünde ise belirlenen bu kalite standartları ile ilgili farklı üniversitelerin Yüksekokullarındaki 638 öğrenci ve 258 öğretim elemanının görüşüne başvurmuş ve belirlenen kalite standartlarının tamamının oldukça önemli görüldüğünü tespit etmiştir. Çalışmasının sonuçları akreditasyon sürecini tamamlamış olan Yüksekokullarda görev yapan öğretim görevlilerinin kalite standartlarına daha fazla önem verdiklerini de ortaya çıkarmıştır. Ayrıca görüş bildiren öğretim elemanlarına göre, ankette yer alan 70 adet kalite standardı ifadesinin 6 tanesinin tamamen, 51 tanesinin büyük oranda ve 13 tanesinin kısmen karşılandığını belirlemiştir. Bu sonuçlar doğrultusunda [Ataman \(2021\)](#), Yabancı Diller Yüksekokullarının geliştirmeye açık yönleri olduğu çıkarımında bulunmuş ve panelistlerin yüksek düzey görüş birliğine dayanan 7 alt başlık altında (1. Kurumsal Yapılanma ve Yönetim, 2. Personel Yönetimi, 3. Öğretim Programı ve Uygulama Süreci, 4. Ölçme-Değerlendirme, 5. Öğrenci Hizmetleri, 6. Tesis, Altyapı, Materyaller ve Kaynaklar, 7. Sürekli İyileştirme) toplanan toplam 73 tane kalite standardı ifadesinden oluşan Yabancı Diller Yüksekokulu Akreditasyon Modeli önerisi geliştirmiştir.

Alan yazın taraması sonuçları yükseköğretim kurumlarındaki yabancı dil programları ile ilgili akreditasyon çalışmalarının diğer alanlara göre biraz daha geç başlamış olduğunu ve bu konuda az sayıda çalışmanın mevcut olduğunu ortaya koymuştur.

Çalışmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı, yükseköğretim kurumlarında sunulan yabancı dil eğitimi ulusal veya uluslararası düzeyde belirli kalite ölçütleri doğrultusunda denetleyen ve belgeleyen kalite güvence kuruluşlarının incelenmesi ve yoğun ve maliyetli bir süreç olan akreditasyon ile ilgili bütüncül bir bakış açısının ortaya konulmasıdır. Bu doğrultuda çalışmada Türkiye’de dil eğitimi alanında faaliyet gösteren tüm ulusal ve uluslararası kalite güvence kuruluşlarının kuruluş süreçleri ve amaçları, kurumsal yapı ve dayanakları, değerlendirme süreçleri, değerlendirme ölçütleri ile değerlendirme türleri ve ücretleri üzerinde durulmuş ve yabancı dil programlarını akredite etmeyi hedefleyen yükseköğretim kurumları için önerilere yer verilmiştir. Türkiye’de faal olan tüm kalite kuruluşlarının karşılaştırılarak incelenmesine yönelik çalışma bulunmaması sebebiyle bu çalışmanın bir yandan bu alana katkı sağlaması diğer yandan akreditasyon sürecine katılmak isteyen yükseköğretim kurumlarına fikir sağlayıcı bir rehber olması beklenmektedir.

YÖNTEM

Araştırmada, Türkiye’de faaliyet gösteren yabancı dil kalite güvence kuruluşlarının çalışmanın amacıyla öngörülen önermeler doğrultusunda karşılaştırılması amaçlandığından araştırma yöntemi olarak nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması tercih edilmiştir. Durum çalışması, sınırlı bir sistemin derinlemesine bütüncül olarak betimlenmesi, incelenmesi ve karşılaştırılması olarak tanımlanabilmektedir ([Merriam, 2013](#); [Yıldırım ve Şimşek, 1999](#)). Durum çalışması deseni olarak ise bu çalışmada Türkçe’ye belge analizi olarak çevrilebilen doküman analizi tekniği kullanılmıştır. [Balci \(2006\)](#) araştırılacak konu hakkında bilgi içeren yazılı malzemelerin tümünü doküman olarak tanımlamaktadır. Doküman analizi ise, basılı ve elektronik belge ve materyallerin sistematik olarak incelenmesini ve elde edilen bilgiler neticesinde ilgili konu hakkında bir anlayış oluşturulması için yorumlanmasını gerektirmektedir ([Corbin ve Straub, 2008](#)). Bu doğrultuda bu çalışmada incelenen dokümanlar Türkiye’de yükseköğretimde sunulan yabancı dil öğretimine yönelik hizmet sunan tüm kalite güvence kuruluşlarının web sayfalarında bulunan kurumsal yazılı materyallerden (ikincil dokümanlar) elde edilmiştir ([Corbetta, 2003](#), [Balci, 2006](#)).

Veri Toplama Süreci ve Analizi

Veri toplama sürecinde [Forster \(1994\)](#) tarafından tanımlanan beş aşama (dokümanlara ulaşma, orijinalliğini kontrol etme, dokümanları anlama/kodlama/kategorilendirme, veriyi analiz etme, veriyi kullanma) takip edilmiştir. Bu doğrultuda kalite güvence kuruluşlarının resmî web sitelerinde yayınladıkları yönetmelik, yönerge, usul ve esaslar, akreditasyon kılavuzları, tanıtım materyalleri, şablonlar, formlar, tanımlar, ücret tarifeleri vb. kurumsal dokümanlara ulaşılmıştır. Dokümanlar, kalite

güvence kuruluşlarının resmî web sitelerinde herkese açık bir şekilde bulduklarından orjinallikleri ile ilgili bir şüphe ve verilerin kullanımı ile ilgili etik boyutu açısından bir kısıt bulunmamaktadır.

Verilerin analizinde, benzer verileri belirli temalar veya kategoriler altında toplayarak yorumlamaya dayanan içerik analizinden faydalanılmıştır (Yıldırım ve Şimşek, 1999). Bu doğrultuda çalışma amacı ve kapsamı doğrultusunda içerik analiz türlerinden kategorisel analiz tekniği tercih edilmiş olup, kategorisel analiz sürecinde beş aşamalı (1. Verilerin kodlanması, 2. Kategorilerin oluşturulması, 3. Kategorilerin düzenlenmesi, 4. Bulguların tanımlanması, 5. Bulguların yorumlanması) bir süreç izlenmiştir (Corbin ve Strauss, 2017). Birinci aşama olan veri kodlaması, incelenen veri setinin araştırma önermesinde yer alan ifadelerle bağlı olarak anlamlı bölümlere ayrıştırma işlemidir ve veri kodlaması işaretler ile yapılabileceği gibi bir veya birkaç sözcükten oluşan deyim şeklinde de yapılabilmektedir (Fielding ve Thomas, 2008). Bu çalışmada deyim tarzında oluşturulan kodlar, verilerin analizinden önce kavramsal bir yapı oluşturmak amacıyla hazırlanmış olup dokümanların birkaç defa okunması sonucu elde edilen ortak yönler doğrultusunda üzerinde tekrar çalışılmış ve Kategori Belirleme Formu oluşturulmuştur. İkinci aşamada elde edilen tüm kodlar ortak yönleri doğrultusunda kategorize edilmiş ve üçüncü aşamada kodlar Tablo 2’de görüleceği üzere ilgili kategoriler ile eşleştirilerek düzenlenmiştir.

Tablo 1. Kategori Belirleme Formu

No	Kategori	Kodlama Deyimleri
1	Kuruluş Süreci ve Amacı	Kuruluş yılı ve bağlı olunan merkezin belirlenmesi Kuruluş amacının belirlenmesi
2	Kurumsal Yapı ve Dayanaklar	Kuruluşun bağlı olduğu mevzuatın belirlenmesi Kuruluşun değerlendirme sunduğu yabancı dillerin belirlenmesi Kuruluşun tanınırlığının ve paydaşlarının belirlenmesi
3	Değerlendirme Süreci	Kuruluşun Değerlendirme süreci aşamalarının belirlenmesi Saha ziyareti süresinin belirlenmesi
4	Değerlendirme Ölçütleri	Değerlendirmede kullanılan ana başlık, alt başlık ve ölçütlerin belirlenmesi
5	Değerlendirme Türleri ve Ücretleri	Değerlendirme türlerinin belirlenmesi Değerlendirme ücretlerinin belirlenmesi Değerlendirme geçerlilik süresinin belirlenmesi Üyelik ücretinin belirlenmesi

Veri analizinin dördüncü aşaması olan bulguların tanımlanması ve sunulmasında ise elde edilen veriler bulguları ortaya çıkarmak amacıyla çözümlenmiştir. Bu çalışmada tüm kalite güvence kuruluşları incelendiğinde bulgular kapsamlı bir çıkarımda bulunmaya imkân sağlamıştır. Çalışmada okuyuculara Türkiye’de yükseköğretimde sunulan yabancı dil öğretimine yönelik faaliyet gösteren kalite güvence kuruluşları hakkındaki güncel bilgileri bütünsel bir bakış açısıyla ortaya koymak hedeflendiğinden, bulgular her bir kalite güvence kuruluşu için ayrı ayrı ve Tablo 1’de belirtilen sıra doğrultusunda betimlenmeye çalışılmıştır. Son aşama olan bulguların yorumlanması ise çalışmanın sonuç bölümünde sunulmuştur. Bu aşamada bulgular arasındaki benzerlik ve farklılıkları açıklamak için bulgular karşılaştırmalı olarak yorumlanmış ve elde edilen sonuçlar doğrultusunda önerilerde bulunulmuştur.

Çalışma Dokümanları

Bu çalışmanın dokümanları Türkiye’de yükseköğretimde sunulan yabancı dil öğretimine yönelik faaliyet gösteren ulusal ve uluslararası kalite güvence kuruluşları (DEDAK, EAQUALS, CEA, Pearson Assured) ve ayrıca “YÖKAK Kurumsal Dış Değerlendirme Kılavuzu” doğrultusunda hazırlanmış olan “Üniversitelerin İngilizce Hazırlık Okulları Dış Değerlendirme Pilot Programı” (İHO-DDPP) incelenerek elde edilmiştir.

Tablo 2. Çalışma Kapsamında İncelenen Kalite Güvence Kuruluşları

Faaliyet Alanı	Kalite Güvence Kuruluşu	İncelenen Web Sitesi
Ulusal	YÖKAK-İHO-DDPP	yokak.gov.tr
	DEDAK	dedak.org
Uluslararası	EAQUALS	eaquals.org
	CEA	cea-accredit.org
	Pearson Assured	pearson.com + tr.pearson.com

İncelenen ulusal ve uluslararası kalite güvence kuruluşlarının gerekli tüm bilgileri kurumsal resmî web sitelerinde şeffaf ve detaylı bir şekilde paylaşıldığı söylenebilir.

Çalışmanın Geçerlik ve Güvenirliği

Çalışmanın dış geçerliğini güvence altına almak için ise, yöntem bölümünde araştırılan durum, izlenen yöntemler, veri toplama ve analiz süreci detaylı bir şekilde açıklanarak kurumsal yapıya uygunluğu ortaya konulmuştur. Ayrıca çalışmada veriler Türkiye’de faaliyet gösteren tüm kalite güvence kuruluşları incelenerek elde edildiğinden verilerin bütüncül ve kapsamlı bilgi sunduğu ve çalışmanın dış güvenilirliğini güvence altına aldığı ifade edilebilir.

Çalışmanın içerik geçerliğini sağlamak için öncelikle kavramsal yapıyı tanımlamak amacı ile konu ile ilgili detaylı bir alan yazın taraması yapılmış ve kavramsal yapının temel boyutlarını oluşturmak için çıkarımsama yöntemi ile yeteri kadar kod geliştirilmeye çalışılmıştır. Elde edilen kodlar dokümanların birkaç defa okunması sonucu tekrar değerlendirilerek Kategori Belirleme Formu oluşturulmuş ve uzman değerlendirmesine sunulmuştur. Bu bağlamda belirlenen üç uzman kişiden maddelerden hiç uygun olmayanları sıfır (0) ve çok uygun olanları beş (5) ile değerlendirmesi ve gerekli gördüğü durumlarda maddeler ile ilgili açıklama yapması beklenmiştir. Uzman değerlendirmeleri sonucunda ortalaması üçten (3) az olan iki madde çıkarılmış ve iki uzman tarafından önerilen bir (1) madde eklenmiştir. Elde edilen maddeler kavramsal yapı için yapılan alan yazın taraması doğrultusunda belirlenmeye çalışılan kategorilere eşleştirilmiştir. Kategorilerin oluşturulmasında ise belirlenen kategori isimlerinin kapsamlı ve bütüncül olmasına dikkat edilmiştir. Veri analizinde, elde edilen çözümlenmeler bulgular olarak önce yorum yapılmadan sunulmuştur ve bulgular arası tutarlılığı güvence altına almak için iç homojenlik ve dış heterojenlik ilkelerine dikkat edilmiştir. Bu doğrultuda iç homojenliği sağlamak için verilerin kategorilere sağladıkları uyuma ve dış heterojenliği sağlamak için kategoriler arası farkların belirgin olmasına özen gösterilmiştir. Tarafsız bir şekilde ve kategorilerin sırasıyla sunulan bu bulgular karşılaştırmalı yorumlar için temel oluşturmuş ve yorumlamada aynı kategori ile ilgili tüm bulgulara değinilmiştir.

BULGULAR

Türkiye’deki üniversitelerin 168 tanesinde yabancı dil öğretiminin sunulduğu Yabancı Diller Yüksekokulu/Yabancı Diller Bölümü/Yabancı Diller Koordinatörlüğü bulunmaktadır (Cinkara ve Evişen, 2021). Bu çalışma kapsamında incelenen kalite güvence kurumlarının (Tablo 2) kendi web sayfalarındaki verilerine göre bu çalışmanın yapıldığı Ocak 2022 tarihi itibari ile kalite değerlendirmesine katılan üniversitelerin dağılımı Tablo 3’te sunulmuştur.

Tablo 3. Türkiye’de Yabancı Dil Kalite Güvence Kuruluşları Tarafından Değerlendirilen Üniversiteler

Faaliyet Alanı	Kalite Güvence Kuruluşu	Üniversite Sayısı
Ulusal	1. YÖKAK-İHO-DDPP	10 pilot üniversite (5 devlet, 5 vakıf)
	2. DEDAK	-
Uluslararası	3. EAQUALS	6 üniversite (3 devlet, 3 vakıf)
	4. Pearson Assured	36 üniversite (16 devlet, 20 vakıf)
	5. CEA	4 üniversite (1 devlet, 3 vakıf)

Kalite güvence kuruluşlarının incelenmesi sonucunda elde edilen bulgular bu bölümde Tablo 3’te belirtilen sıra ile önce ulusal düzeyde sonra ise uluslararası düzeyde faaliyet gösterenler olacak şekilde sıralanmıştır. Bulguların sunulmasında ayrıca Tablo 1’de belirtilen kategori sırası dikkate alınmıştır.

1. YÖKAK-İHO-DDPP (Yükseköğretim Kalite Kurulu, Üniversitelerin İngilizce Hazırlık Okulları Dış Değerlendirme Pilot Programı)

Türkiye’deki yükseköğretim kurumlarına yönelik dış değerlendirme hizmeti sağlamak amacı ile 23 Temmuz 2015 tarih ve 29423 sayılı Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren “Yükseköğretim Kalite Güvencesi Yönetmeliği” kapsamında kurulan ve 1 Temmuz 2017 tarihli 7033 sayılı “Sanayinin Geliştirilmesi ve Üretim Desteklenmesi Amacıyla Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun” ile 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu’na eklenen Ek Madde 35 hükümlerine göre idari ve mali özerkliğe sahip, kamu tüzel kişiliğini haiz ve özel bütçeli bir kuruluş olan YÖKAK, 28 Nisan 2020 tarihi itibarıyla de ENQA’nın akredite üyeleri arasında yer almaktadır. Yükseköğretim kurumlarına sunduğu dış değerlendirme hizmeti kapsamında YÖKAK, 10 üniversitenin (5 devlet + 5 vakıf) İngilizce hazırlık okulunu da (yüksekokul, birim, bölüm ya da program) 2018 yılı itibarıyla “İngilizce Hazırlık Okulları Dış Değerlendirme Pilot Programı” kapsamında dış değerlendirmeye almıştır.

YÖKAK-İHO-DDPP değerlendirme süreci üç aşamalı olarak gerçekleştirilmiştir: 1. Öz Değerlendirme, 2. Saha ziyareti ve 3. Saha ziyareti sonrası rapor ve akreditasyon kararı. Bu kapsamda YÖKAK-İHO-DDPP, önce kurumların hazırladıkları "İngilizce Hazırlık Okulları İç Değerlendirme Formunu" ön değerlendirmeye almış ve ardından 2 günlük saha ziyareti gerçekleştirmiştir. Değerlendirme sürecinde belge inceleme, sınıf gözlemi ve odak grup görüşmeleri yöntemlerinden faydalanan pilot program sonrasında hazırlanan "İngilizce Hazırlık Okulları Geri Bildirim Raporu" (İHO-GBR) okulun cevabı ile taslak olarak YÖKAK'a sunulmuştur. Taslak olan bu raporun tutarlılık kontrolü gerçekleştirdikten sonra YÖKAK tarafından nihai İHO-GBR oluşturulmuştur.

Web sitesinde "Tematik Değerlendirme" başlığı altında kamuoyu ile paylaşılan belgeler doğrultusunda YÖKAK, İngilizce hazırlık sınıfı sonunda ulaşılabilecek en üst düzey olarak Ortak Avrupa Dil Referans Çerçevesi (The Common European Framework of Reference for Languages-CEFR) B1+ seviyesini kabul etmekte ve hazırlık okullarından öğrenim çıktılarını bu doğrultuda hazırlamalarını beklemektedir. Öğrenim çıktılarının tanımlanmasında CEFR ile birlikte "Küresel İngilizce Dil Ölçeğini" (Global Scale of English-GSE) temel alan YÖKAK "İngilizce Hazırlık Okulları Minimum Değerlendirme Ölçütleri" 5 ana başlık altında yer alan toplam 35 alt başlıktan oluşmaktadır ve Tablo 4'te sunulmuştur.

Tablo 4. YÖKAK-İHO-DDPP Değerlendirme Ölçütleri

Ana Başlık	Alt Başlık
1.Öğrenci Öğrenme Çıktıları	CEFR öğrenme çıktıları 1.1 Eğitim programı hedeflerinde, 1.2 Öğretim materyallerinde, 1.3 Öğrenci ölçme değerlendirmelerinde açıkça görülebilir.
2.Müfredat Tasarımı ve Sunumu	2.1 İhtiyaç analizi yapılmıştır ve eğitim programı analize uygun tasarlanmıştır. 2.2 Öğretim prensipleri açıkça ifade edilmiş ve paydaşlarla paylaşılmıştır. 2.3 Öğretim prensipleri sınıf içi uygulamalarda hayata geçirilir. 2.4 Güncel öğretim teknolojileri eğitim programının uygulanması ile birleştirilmiştir. 2.5 Bir düzeyden diğerine geçiş Ortak Avrupa Dil Referans Çerçevesi 'ne (CEFR) göre açıkça tanımlanır ve ifade edilir 2.6 Uygun, zorlayıcı ve motive edici öğretim materyallerinin seçimi ve kullanımına yönelik sistemler vardır. 2.7 Öğrenci özerkliği teşvik edilir. 2.8 Öğrencilere gelişimleri hakkında sistematik sözlü ve yazılı geri bildirim yapılır. 2.9 Eğitim programları değerlendirmesi için çeşitli biçimlendirici ve belgeleyici kanıtlara dayandırılır.
3.Öğrenci Ölçme ve Değerlendirme	3.1 Sınavların hazırlanması ve uygulanmasından sorumlu bir birim vardır. 3.2 Sınavların 'Teknik Özellikleri' dokümanı vardır. 3.3 Çeşitli öğrenci değerlendirmelerinin güvenilirliğini ve geçerliğini ölçecek sistemler vardır. 3.4 Öğrencilerin güvenilir şekilde notlandırılması için gerekli önlemler alınır. 3.5 Sınavların güçlük derecesinin farklı dönemler/yıllar arasında tutarlılığını sağlamak için gerekli önlemler alınır.
4.Öğretim Elemanı	4.1 Anadili İngilizce olmayan tüm öğretim elemanlarına ait 4 beceriyi ölçen B2+ düzeyinde sınav sonucu vardır. 4.2 Anadili İngilizce olan tüm öğretim elemanlarının ilgili bir alandan (İngilizce Öğretimi, İngiliz/Amerikan edebiyatı, Dilbilim) lisans/yüksek lisans derecesi ve/veya öğretmenlik sertifikası veya diploması vardır (Tüm tam ve yarı zamanlı öğretim elemanları için geçerlidir). 4.3 Tüm yarı zamanlı Türk öğretim elemanlarının ilgili bir alandan lisans veya yüksek lisans derecesi / öğretmenlik sertifikası veya diploması vardır. 4.4 Yeni öğretim elemanları için bir oryantasyon programı vardır. 4.5 Özel bir alanda ilave sorumluluklar verilen tüm öğretim elemanları ilgili alanda hizmet içi eğitim alır. 4.6 Tüm öğretim elemanlarına sistematik, örgün ve yaygın mesleki gelişim olanakları sunulur. 4.7 Açık ve şeffaf bir performans değerlendirme sistemi vardır.
5. Yönetim	5.1 Üniversitenin açıkça tanımlanmış bir dil politikası vardır. 5.2 Hazırlık Okulu misyonu Üniversitenin dil politikası ile uyumludur. 5.3 Misyonu uygun bir örgütsel yapı vardır. 5.4 Fiziksel koşullar ve imkanlar hedeflenen öğretim prensipleri ile uyumlu eğitim öğretimin gerçekleştirilebilmesine uygundur. 5.5 Örgütsel yapıda bulunan tüm pozisyonlar için açıkça tanımlanmış iş tanımları bulunmaktadır. 5.6 Öğretim elemanlarının haftalık ders yükleri en fazla 25 ders saatidir. 5.7 Sınıf mevcudu en fazla 25 ile sınırlıdır. 5.8 Hazırlık okulu, fakülteler ve üniversite yönetimi arasında iletişim ve iş birliğini sağlayacak sistemler vardır. 5.9 Öğretim elemanı işe alma süreçleri açıkça tanımlanmıştır. 5.10 İç ve dış paydaşlar ile iletişim ve geri bildirim sağlayacak sistemler vardır. 5.11 Hazırlık Programını bitirmiş öğrencilerin performansları takip edecek sistemler mevcuttur.

Tablo 4 incelendiğinde YÖKAK değerlendirme ölçütlerinin oluşturulmasında 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu, 2914 sayılı Öğretim Personel Kanunu, 23.03.2016 tarih ve 29662 sayılı Yükseköğretim Kurumlarında Yabancı Dil Öğretimi ve Yabancı Dille Öğretim Yapılmasında Uyulacak Esaslara İlişkin Yönetmelik ve Yabancı Uyruklu Öğretim Elemanı İstihdamıyla İlgili Usul ve Esaslar dikkate alınarak hazırlandığı tespit edilmektedir. YÖKAK tarafından gerçekleştirilen dış değerlendirme sürecine ilişkin gerçekleştirilen tüm harcamalar, değerlendirilen İngilizce Hazırlık Okulunun ilgili bütçesinden karşılanmış olup, İHO-DDPP bu çalışmanın gerçekleştirildiği tarih itibarıyla tamamlanmış bulunmaktadır.

İngilizce Hazırlık Okullarına yönelik dış değerlendirme süreçlerinin bundan sonra DEDAK tarafından yürütülmesi planlanmaktadır.

2. DEDAK (Dil Eğitimi Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği)

Öncelikle Türkiye ve KKTC olmak üzere yükseköğretim kurumlarının dil eğitimi kalitesini yükseltmek amacıyla 2016 yılında kurulan İstanbul merkezli Dil Eğitimi Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği DEDAK faaliyetlerini 02.11.2019 tarihinde yayınlanan "DEDAK Çalışma Yönetmeliği" doğrultusunda yürütmektedir. DEDAK'ın paydaşları, sektör çalışanı olan öğretim görevlileri, sektör temsilcisi olarak Yabancı Diller Yüksekokul yöneticileri, sivil toplum kuruluşu olarak TESOL Turkey, mezun öğrenciler, öğrenci temsilcileri, YÖKAK, ÖSYM, ÜAK, YÖK gibi resmi kuruluşlar, dil eğitim programları, MÜDEK, FEDEK, CEA, EAQUALS gibi ulusal ve uluslararası akreditasyon kuruluşları ile kamu ve özel şirketler (iş dünyası) oluşturmaktadır. Ekim 2021 yılında YÖKAK tarafından tescil edilen DEDAK, 21.12.2021 tarihinde gerçekleştirdiği genel bilgilendirme toplantısında Mart 2022 itibarıyla ilk etap akreditasyon çalışmalarına başlayacağını duyurmuştur. DEDAK değerlendirme süreci yedi farklı aşamadan oluşmaktadır: 1. Başvuru, 2. Başvuru onayı, 3. Akreditasyon eğitimi, 4. Öz değerlendirme, 5. Saha ziyareti, 6. Taslak rapor ve kurum cevabı, 7. Nihai rapor ve akreditasyon kararı. Bu doğrultuda DEDAK başvurusunu kabul ettiği kurumların akreditasyonu sürecini bir çalıştay ile başlatmakta ve ardından kurumlardan 12-24 aylık süre zarfında öz değerlendirme raporu hazırlamalarını talep etmektedir. DEDAK saha ziyareti iki tam bir yarım gün sürmektedir. Çalışma kapsamında yapılan incelemeler DEDAK değerlendirme ölçütlerinin, CEFR ve GSE'nin yanı sıra "YÖKAK İngilizce Hazırlık Okulları Minimum Değerlendirme Ölçütlerinin" de temel alınarak hazırlandığı tespit edilmiştir. Bu bağlamda DEDAK yükseköğretim kurumlarını değerlendirirken YÖKAK'ın hazırlık sonu hedef düzeyi olarak belirlediği CEFR B1+ seviyesini hazırlık çıktı düzeyi olarak kabul etmektedir. DEDAK, değerlendirmesinde Tablo 5'te gösterilen 8 ana başlık ve 27 alt başlıktan oluşan değerlendirme ölçütlerini kullanmaktadır.

Tablo 5. DEDAK Değerlendirme Ölçütleri

Ana Başlık	Alt Başlık
1. Misyon	1.1 Misyon uyumu ve paylaşımı
2. Öğretim Programı	2.1 Misyon ve ihtiyaçlara Uygunluk 2.2 İçerik ve Öğrenme Kazanımları 2.3 Öğretim Programının Tasarım ve Materyalleri 2.4 Programın Süresi ve Yapısı
3. Ölçme ve Değerlendirme	3.1 Seviye Belirleme 3.2 Seviye İlerleme ve Tamamlama 3.3 Yeterlik (B1+) 3.4 Seviye Belgeleme 3.5 Öğrencilerin Bilgilendirilmesi
4. Öğrenci Desteği ve Hizmetleri	4.1 Yeni Öğrenci Oryantasyonu 4.2 Öğrencilerin Bilgilendirmesi 4.3 Ders Dışı Faaliyetler 4.4 Öğrenci Şikâyetleri
5. Yönetim ve Organizasyon	5.1 İdari Yapı ve Misyonu Uygunluk 5.2 Öğretim Elemanı pozisyon ve görevlendirme süreçleri 5.3 Görev, sorumluluk ve haklar ile ilgili bilgilendirme 5.4 Performans Değerlendirme 5.5 İdari ve Yönetimsel Süreçler 5.6 Bilgilerin korunması 5.7 Çalışan Şikâyetleri
6. Öğretim Elemanı	6.1 Nitelikler 6.2 Görev, sorumluluk ve hakları ile ilgili bilgilendirme 6.3 Performans Değerlendirme 6.4 Mesleki gelişim
7. Altyapı, Donanım, Araç ve Gereç	7.1 Altyapı, Donanım ve Araç-Gereç
8. Sürekli İyileştirme	8.1 Sürekli İyileştirme

DEDAK, 8 ana ölçütün tamamen karşılanması durumunda 5 yıllık akreditasyon ve en az 6 ana ölçütün tamamen ve 2 ana ölçütün kısmen karşılanması durumunda 2 yıllık akreditasyon sağlamaktadır. En fazla 2 ana ölçütün karşılanmaması veya en fazla 5 ana ölçütün kısmen karşılanması durumunda ise bu kurumlara adaylık statüsü kararı vermektedir. DEDAK değerlendirme ücretleri 2022 yılı için Tablo 6'da gösterilmiştir.

Tablo 6. DEDAK Akreditasyon Ücreti

Değerlendirme Türü	Ücretlendirme (2022)
--------------------	----------------------

(Saha ziyareti masrafları ücretin içinde)	
Genel Değerlendirme (İlk defa akreditasyona başvuracaklar için geçerli)	35000 TL + KDV
Ziyaretle Ara Değerlendirme	28000 TL + KDV
Raporla Ara Değerlendirme	19000 TL + KDV
Ziyaretle Kanıt Göster	28000 TL + KDV
Raporla Kanıt Göster	19000 TL + KDV

DEDAK, akreditasyon sonrası yıllık sabit bir üyelik ücreti talep etmemektedir.

3. EAQUALS (Evaluation and Accreditation of Quality Language)

1991 yılındaki kuruluş aşamasındaki adı "European Association for Quality Language Services" (Avrupa Kaliteli Dil Hizmetleri Derneği) olan EAQUALS akreditasyon faaliyetlerinde tüm dünyaya hitap etmek amacıyla adını "Evaluation and Accreditation of Quality Language Services" (Kaliteli Dil Hizmetleri Değerlendirme ve Akreditasyonu) değiştirilmiştir. Dünya çapında dil eğitiminde mükemmelliği teşvik etmek amacı ile görevini hükümetlere, öğretim kurumlarına ve bireylere liderlik, rehberlik ve destek sağlamak olarak tanımlayan EAQUALS İngiltere ve Galler'de kayıtlı bir "Birleşik Krallık Yardım Kuruluşu" olmanın yanı sıra kâr amacı gütmeyen bir dernektir. Kamu yararına çalışan EAQUALS, Avrupa Konseyi'nde sivil toplum kuruluşu olarak katılımcı bir statüye sahiptir ve Avrupa Konseyi'ne dil politikaları konusunda tavsiyelerde bulunmaktadır. Bu kapsamda EAQUALS, Avrupa Modern Diller Merkezi (ECML: European Centre for Modern Languages), Uluslararası Standardizasyon Örgütü (ISO: International Organization for Standardization), Avrupa Yükseköğretimde Kalite Güvencesi Birliği (ENQA: European Association for Quality Assurance in Higher Education), Avrupa Dil Test Uzmanları Birliği (ALTE: The Association of Language Testers in Europe), Yükseköğretimde Avrupa Dil Merkezleri Konfederasyonu (CercleS: European Confederation of Language Centres in Higher Education) gibi birçok kurumla stratejik ortaklık yapmaktadır. EAQUALS, CEFR'in oluşturma çalışmalarına çok önemli katkılar sağlamış ve ALTE ile Avrupa Konseyi tarafından akredite edilen ilk elektronik portfolyo olan Avrupa Dil Portfolyosunu (ELP- European Language Portfolio) geliştirmiştir. Bu bağlamda üstlendiği öncü ve kilit rolleri sayesinde EAQUALS, CEFR ve uygulanması konusunda otorite olarak kabul görmektedir.

EAQUALS değerlendirme süreci altı aşama olarak özetlenebilir: 1. Ön bilgilendirme, 2. Öz değerlendirme, 3. İyileştirmeye yönelik danışmanlık ve bu doğrultuda yapılan düzenlemeler, 4. Başvuru, 5. Saha ziyareti (istenirse ilk değerlendirme öncesinde saha ziyareti ile ön değerlendirme), 6. Akreditasyon kararı. Yaklaşık iki yıl süren bu süreçte kurumlar öncelikle "Öz Değerlendirme El Kitabı" ve online danışmanlık ile kendi öz değerlendirmelerini gerçekleştirmekte ardından ise akreditasyon direktörü ile takip görüşmeleri düzenlemektedirler. Talep eden kurumlara saha ziyareti öncesi bir danışmanlık ziyareti hizmeti sunmakta ve bu ziyaret sonucunda kurumlara öneriler içeren bir değerlendirme raporu sunmaktadır. EAQUALS saha ziyareti süresi kurumun büyüklüğüne göre belirlenmekte olup en az 2 gün sürmektedir. CEFR düzeyleri ve öğrenim çıktılarını standart olarak kabul eden EAQUALS kalite ölçütleri 5 bölüm ve 12 ana başlık altında toplanmaktadır.

Tablo 7. EAQUALS Değerlendirme Ölçütleri

Bölüm	Ana Başlık
1. Kurumsal Yönetim ve İdare	1. Yönetim ve Organizasyon 2. Kalite Güvencesi 3. Personel ile İletişim 4. Öğrenciler ve Diğer Paydaşlarla İletişim
2. Akademik Yönetim	5. Ders Tasarımı ve Destekleyici Sistemler 6. Öğretme ve Öğrenme 7. Ölçme-Değerlendirme ve Belgelendirme 8. Akademik Kaynaklar
3. Öğrenci Hizmetleri	9. Öğrenci İşleri
4. Personel	10. Personel Profili ve Mesleki Gelişimi 11. Personel İstihdam Koşulları
5. Öğrenme Ortamı ve Olanakları	12. Kurumsal Altyapı ve Öğrenme Ortamı

Tablo 7 de gösterilen 12 ana başlık doğrultusunda gerçekleştirilen denetimde 49 alt başlık kalite ölçütü olarak değerlendirilmeye alınmaktadır. Sadece tüm başlıklarda gerekli olan minimum kalite düzeyinin karşılanması durumunda akreditasyon veren EAQUALS, kurumları 4 yıl süre ile akredite etmektedir. EAQUALS 2022 yılı akreditasyon ücretleri Tablo 8'de sunulmuştur.

Tablo 8. EAQUALS Akreditasyon Ücreti

Değerlendirme Türü	Ücretlendirme (2022)
--------------------	----------------------

EAQUALS Öz Değerlendirme El Kitabı	395 €
Öz Değerlendirme El Kitabı ve online Danışmanlık	
Saha Ziyaretiyle Ön Değerlendirme	
1 Değerlendirici / 1 gün	1495 €
Büyük kurumlar için ilave her gün için	480 €
Saha Ziyaretiyle İlk Değerlendirme	
2 Değerlendirici / 2 gün	2195 €
Büyük kurumlar için ilave her gün için	690 €
Masraflar	
Kurumlar, denetçileri seyahat ve konaklama masraflarını karşılar.	
Kurumlar, denetçilerin yolluk ve yevmiyelerinin karşılanması sağlar (8 saate kadar)	Günlük 25 €
Kurumlar, denetçilerin yolluk ve yevmiyelerinin karşılanması sağlar (8 saatten fazla)	Günlük 50 €

EAQUALS akreditasyonu almaya hak kazanan kurumlar EAQUALS akredite üyesi olmaktadır. 2022 yılı üyelik ücreti büyük kurumlar için 2,045 Euro, standart kurumlar için 1,830 Euro ve küçük kurumlar için 1,450 Euro olarak ilan edilmiştir. Üyelik ücretine 4 yıl sonunda yapılacak olan tekrar değerlendirme ücreti dahildir.

4. Pearson Assured

1844 yılında kurulan Londra merkezli Pearson, farklı eğitim markalarını bünyesinde bulundurarak bütüncül bir eğitim çözümü hizmeti sunmayı hedefleyen idari ve mali açıdan bağımsız bir eğitim şirkettir. Pearson, Birleşik Krallık'ta yeterlilikler, sınavlar ve ölçme-değerlendirme hizmetlerinden sorumlu kuruluş Ofqual (The Office of Qualifications and Examinations Regulation) tarafından denetlenmektedir. Pearson, İngilizce öğrenimi, e-öğrenme, ölçme ve değerlendirme, öğretici gelişimi, mesleki eğitim programları, sertifikasyon, öğrenme kaynakları gibi birçok eğitim hizmeti ve ürünü sunmaktadır. Bu kurumun yükseköğretime yönelik sertifikasyon hizmetleri kapsamında GCSE (Genel Orta Öğretim Sertifikası) ile akademik yeterliliklere ve BTEC (İşletme ve Teknoloji Eğitim Konseyi) ile mesleki yeterliliklere ilişkin sertifika vermektedir. Pearson, kalite güvence hizmetlerini Pearson Assured başlığı altında sunmaktadır. Kurumların kalite standartlarını ölçmeyi hedefleyen Pearson Assured tarafından onaylı bir merkez olan kurumların öğrencileri uluslararası tanınırlığı olan "Pearson Assured Sertifikası" almaya hak kazanırlar. Pearson Assured 2019 yılından beri kurumlardan öğrenim çıktılarını GSE doğrultusunda belirlemelerini beklemektedir.

Pearson Assured değerlendirme süreci beş aşamalı olarak gerçekleşmektedir: 1. Ön bilgilendirme, 2. Başvuru, 3. Öz değerlendirme, 4. Saha ziyareti ve 5. Değerlendirme kararı. Bu doğrultuda değerlendirme süreci bir temsilcinin atanması ile başlamaktadır ve bu temsilcinin danışmanlığında bir başvuru formu hazırlanması ile devam etmektedir. Başvuruyu müteakiben bir kalite danışmanı kurum ile iletişime geçerek saha ziyaretini gerçekleştirmektedir. Öz değerlendirme Pearson Assured kalite danışmanı ve kurumun ilgili personeli ile birlikte hazırlanmaktadır. Saha ziyareti esnasında kalite danışmanı tavsiyelerde bulunabilmekte ve bir değerlendirme raporu hazırlamaktadır. Pearson Assured değerlendirmesini Tablo 9'da belirtilen 3 bölüm ve 10 ana başlık altında yürütmektedir.

Tablo 9. Pearson Assured Değerlendirme Ölçütleri

Bölüm	Ana Başlık
1. Kurumsal Yönetim	1. Organizasyon yapısı 2. Personel (Rolleri ve görev tanımları) 3. Fiziksel imkanlar 4. Kalite yönetim sistemleri
2. Öğrenmenin Yönetimi	5. Eğitim-Öğretim Tasarımı 6. Kaliteyi koruma ve geliştirme 7. Öğrenci hizmetleri
3. Ölçme-Değerlendirmenin Yönetimi	8. Disiplin ve şikâyet prosedürü 9. Global Scale of English (GSE) uyumu 10. Ölçme ve Değerlendirme uygulamaları

Tablo 9'da gösterilen 10 ana başlık doğrultusunda gerçekleştirilen değerlendirmede 40 alt başlık olarak tanımlanan kalite ölçütleri değerlendirilmeye alınmaktadır.

Pearson Assured ücret tarifesi web sayfasından kamuoyu ile paylaşılmamaktadır ve Pearson Assured El Kitabında ücret hakkında net bilgiyi atanacak temsilcinin açıklayacağı ifade edilmektedir. Bu sebeple Tablo 10'da gösterilen ücretler Pearson temsilcisi ile yapılan görüşmeler sonucunda elde edilmiştir.

Tablo 10. Pearson Assured Ücreti

Değerlendirme Türü	Ücretlendirme Sayısı	Ücretlendirme (2022)
Başvuru ve Onay Ücreti	1 kere	8000 £
Kalite Danışmanı Yıllık Denetimi	Her yıl	3000 £
Öğrenci Sertifika Ücreti	Sertifika başına	50 £

Tablo 9 da görüleceği üzere onaylı merkez olmaya hak kazanan kurumlar her yıl tekrar denetimden geçmektedir ve öğrencilere talepleri doğrultusunda sertifika alma imkânı sunmaktadır.

5. CEA (Commission on English Language Program Accreditation)

Ortaöğretim sonrası İngilizce dil programları ve kurumlarına yönelik akreditasyon sağlayan CEA (İngiliz Dili Programı Akreditasyon Komisyonu) farklı kurum temsilcilerinden oluşan bir TESOL (Teaching English to Speakers of Other Languages) grubu önerisi üzerine 1999 yılında kurulmuştur. 2003 yılından itibaren Amerika Birleşik Devletleri (ABD) Eğitim Bakanlığı tarafından İngilizce dil programlarını ve kurumlarını akredite etmede tek yetkili kuruluş olarak tanınan CEA, ASPA (Association of Specialized and Professional Accreditors) üyesidir ve kâr amacı gütmemektedir. CEA, ABD, Kanada, Birleşik Krallık ve Avustralya'da var olan çeşitli İngilizce dil programı standartlarını dikkate alan bir Akreditasyon Danışma Komitesi (AAC) tarafından geliştirilen kalite standartları doğrultusunda değerlendirme yapmaktadır.

CEA değerlendirme süreci beş aşamada gerçekleşmektedir: 1. Başvuru, 2. Akreditasyon sorumlusu çalıştayı (çalıştay istenirse tekrarlanabilir), 3. Öz değerlendirme, 4. Saha ziyareti, 5. Akreditasyon kararı. Bu doğrultuda CEA başvurusunu kabul ettiği kurumları önce 2 günlük bir çalıştaya davet etmekte ardından da kendilerinden saha ziyareti için hedef tarih içeren bir çalışma takvimi hazırlamalarını istemektedir. Bu takvim doğrultusunda öz değerlendirmesini tamamlayan kurumlar ise 3 günlük bir saha ziyareti ile değerlendirmeye alınmaktadır. CEA değerlendirme ölçütlerinde CEFR ve GSE standartlarını şart koşmamakta ve Tablo 11'de sunulan ölçütlere yer vermektedir.

Tablo 11. CEA Değerlendirme Ölçütleri

Ana Başlık
1. Misyon
2. Müfredat
3. Fakülte
4. Tesisler, Ekipman ve Materyal,
5. İdari ve Mali İşler
6. Öğrenci İşleri
7. İşe Alma Prosedürleri
8. Çalışma Takvimi ve Yapısı
9. Öğrenci Başarıları
10. Öğrenci Şikayetleri ve Program Geliştirme
11. Planlama ve İnceleme.

CAE, değerlendirmesini 11'de gösterilen 11 ana başlık altında toplam 44 alt başlık altında tanımladığı kalite ölçütleri doğrultusunda gerçekleştirmektedir. Saha ziyareti sonrasında ise tüm bulgular 13 üyeden oluşan bir komisyon tarafından karara bağlanmakta ve kurumlara ilk akreditasyon için 1 yıllık veya 5 yıllık akreditasyon, tekrar akredite olan kurumlara ise 1 yıllık veya 10 yıllık akreditasyon verilmektedir.

Tablo 12. CEA Akreditasyon Ücreti

Değerlendirme Türü	Ücretlendirme (2022)
İlk Başvuru Ücreti	450 \$
İlk 2 günlük Standart Akreditasyon Çalıştayı	350 \$
Talep üzerine ilave her çalıştay için	200 \$
Kuruma Özel Ön Değerlendirme Çalıştayı	ABD: 2500 \$ + yolluk, yevmiye ve konaklama ücreti ABD dışı: 3500 \$ + ilave her gün için 1000 \$+ yolluk, yevmiye ve konaklama ücreti
Çalışma Takvimi Değerlendirmesi	2500 \$
Saha Ziyareti	ABD 6850 \$ ABD dışı: 11050 \$ + yolluk, yevmiye ve konaklama ücreti

CEA, akredite ettiği kurumlardan Tablo 12'de belirtilen ücretlerin haricinde yıllık üyelik ücreti olarak 1700 \$ ve bir önceki yıl kayıtlı olan öğrenci başına 0,55 \$ almaktadır.

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Yükseköğretimde Bologna bildirisi ve EHEA'nın oluşturulması ile ivme kazanan uluslararasılaşmanın bir boyutunu da kalite çalışmaları oluşturmaktadır. EHEA'nın paydaşı olan ENQA'nın önderliğinde yürütülen yükseköğretimde kalite çalışmaları, Türkiye'de ENQA'nın akredite üyesi olan YÖKAK tarafından

yürütülmektedir. Üniversiteleri 2020 yılı itibariyle akredite etmeye başlayan YÖKAK, yükseköğretim kurumlarındaki İngilizce hazırlık okullarına yönelik de bir dış değerlendirme pilot programı (YÖKAK-İHO-DDPP) yürütmüştür. Bu çalışma kapsamında yapılan araştırmalar, Türkiye’de YÖKAK-İHO-DDPP dışında DEDAK’ın ulusal ve EAQUALS, CEA ve Pearson Assured’ın uluslararası kalite güvence kuruluşu olarak yabancı dil öğretimine yönelik hizmet sunduğunu ortaya koymuştur. İncelemeler YÖKAK-İHO-DDPP kapsamında 10 üniversitenin pilot üniversite olarak dış değerlendirmeye alındığı, 36 üniversitenin Pearson Assured, 6 üniversitenin EAQUALS ve 4 üniversitenin CEA tarafından sunulan kalite değerlendirme sürecine katıldığı görülmüştür. Bu tespit Cinkara ve Evişen (2021)’in çalışmalarındaki rakamlarla büyük oranda örtüşmekte olup, EAQUALS ve CEA akreditasyonlarında artış olmasına rağmen son bir yıl içerisinde Pearson Assured’e sahip olan üniversitelerdeki ciddi azalma dikkat çekicidir. YÖKAK tarafından onaylanan DEDAK ise akreditasyon çalışmalarına Mart 2022 tarihi itibari ile başlayacağını duyurmuştur. Böylelikle alan yazında dile getirilen ulusal gereklilikleri karşılayabilecek bir kalite güvence kuruluşu oluşturulması önerisi gerçekleşmiş görünmektedir (Başaran, 2012; Bayraktaroğlu, 2014). Bu bağlamda DEDAK’ın önümüzdeki süreçte önemli bir rol üstleneceği öngörülmektedir. Kalite güvence kuruluşları ile ilgili yapılan inceleme sonuçları, YÖKAK, DEDAK ve CEA’nin sadece İngilizce dil eğitime yönelik, EAQUALS’ın tüm dillere yönelik akreditasyon sunduğu ve Pearson Assured’ un tüm dillere yönelik kalite onayı verdiği tespit edilmiştir. Alan yazındaki çalışmalar bu doğrultuda incelendiğinde, araştırmaların öncelikle İngilizce dil eğitime odaklandığı ve diğer yabancı dillerin arka planda kaldığı görülmüştür. Ancak akreditasyon sürecinin yönetsel faaliyetlerden öğrenme hizmetine kadar tüm faaliyetleri dikkate aldığı göz önünde bulundurulduğunda Yüksekokulda sunulan tüm yabancı dil hazırlık programlarının eş güdümlü akredite edilmesi ve araştırmalarda diğer dillerin de ele alınması gerektiği düşünülmektedir. Kalite güvence kuruluşları tarafından gerçekleştirilen değerlendirme süreçleri incelendiğinde ise YÖKAK, DEDAK, EAQUALS ve CEA’nin saha ziyaretinden önce başvuruda bulunan kurumlardan kapsamlı bir öz değerlendirme istediklerini ortaya koymuştur. Pearson Assured ise öz değerlendirmeyi kurum temsilcileri ile birlikte gerçekleştirmektedir. Bu doğrultuda DEDAK ve CEA öz değerlendirme öncesinde bir eğitim çalıştay düzenlemekte, EAQUALS bu süreçte online danışmanlık hizmeti sunmakta ve Pearson Assured başvuru esnasında değerlendirme süreci için bir temsilci atamaktadır. Çalışma bulguları kalite güvence kuruluşlarının birbirine benzer olsada farklı değerlendirme süreçleri takip ettiğini ve hepsinde öz değerlendirme raporunun hazırlanma aşamasının önemli bir rol üstlendiğini göstermiştir. Alan yazında akreditasyon standartları ile kurumun karşılaştırıldığı bu aşama akreditasyon sürecinin başlangıcı olarak da tanımlanmaktadır (Ataman, 2021; Ülker, 2015). Ayrıca öz değerlendirme raporu mevcut durumu ortaya koymasının yanı sıra akreditasyon süreci için gerekli strateji planının oluşturulmasına yardımcı olmaktadır (Thune, 1998). Öz değerlendirme ile ilgili alan yazında dış değerlendirme kapsamında görülmemesi gerektiği ve iç değerlendirme enstrümanı olarak uygulanmasının kalitenin sürdürülmesine daha çok katkı sağlayabileceği yönünde görüşler de bulunmaktadır (Harvey, 2002; Kemenade ve Hardjono, 2010). Ancak alanyazında öz değerlendirme raporu hazırlanırken kurumların güçlü yönlerini daha fazla vurgulayarak zayıflıklarını gizlemeye çalışabildikleri yönünde eleştirel bakış açıları da mevcuttur (Kis, 2005; Shapiro, 2006). Kalite güvence kuruluşlarının değerlendirmelerinde kullandıkları ölçütler kıyaslandığında ise tüm kuruluşların yönetim ve organizasyon, öğrenme ve öğretme faaliyeti, ölçme ve değerlendirme, öğrenci ve personel işleri, fiziki koşullar gibi temel alanların tümüne yönelik kapsayıcı ölçütlere sahip olduğu söylenebilir. Yabancı dil öğretimi ve ölçme-değerlendirme faaliyetlerine yönelik değerlendirme ölçütleri özelinde inceleme yapıldığında ise, CEFR dil düzeyleri ve öğrenim çıktılarının tüm kuruluşlarca temel alındığı görülmüştür. Müfredat, ders planı ve sınav hazırlama aşamalarında CEFR ile beraber ayrıca GSE standartlarından da tüm kuruluşlarca faydalanılmaktadır. Bu kapsamda YÖKAK’ın İngilizce Hazırlık Okulu Minimum Değerlendirme Ölçütlerinde belirlediği hazırlık sonu B1+ seviyesinin DEDAK tarafından da temel alındığı görülmektedir. Uluslararası kuruluşlar ise sadece Türkiye’de sunulan yabancı dil hazırlık sınıflarına yönelik ölçüt geliştirmediklerinden doğal olarak herhangi bir hazırlık sınıfı çıktı düzeyi ön şartı koşmamakta ve birimlerin belirledikleri düzeye ulaşıp ulaşmadıklarını değerlendirmeye almaktadırlar. Kalite güvence kuruluşlarının verdikleri akreditasyonların geçerlik sürelerine bakıldığında bu konuda bir uyum olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Pearson Assured onaylı merkezlerini her yıl değerlendirmeye alırken, EAQUALS 4 yıllık akreditasyon, CEA ise ilk kez başvuranlara 1 yıllık veya 5 yıllık, tekrar başvuranlara 1 yıllık veya 10 yıllık akreditasyon vermektedir. DEDAK ise ölçütlerin karşılanma durumuna göre 2 yıllık ve 5 yıllık akreditasyon sağlamaktadır. Kalite güvence kuruluşlarının ücret politikalarının incelenmesi sonucunda da

kuruluşlar arasında ciddi farklılıklar olduğu tespit edilmiştir. Bu kapsamda YÖKAK-İHO-DDPP sadece dış değerlendirme programında yapılan harcamaların İngilizce hazırlık okullarının ilgili bütçesinden karşılanmasını istemiştir. Diğer kuruluşların ücret tarifeleri kıyaslandığında ise ulusal dernek olan DEDAK'ın ücretinin uluslararası kuruluşlara kıyasla daha uygun olduğu ve diğerleri gibi yıllık üyelik vb. ad altında ilave ücret talep etmediği görülmektedir. Bu sonuç, alan yazındaki ulusal bir kalite güvence kuruluşu oluşturulması önerisinin doğru olduğunu göstermektedir (Başaran, 2012; Ataman, 2021). Kâr amacı gütmeyen EAQUALS ve CEA kuruluşları ise ücretlerini başvuran kurumun büyüklüğüne göre belirlemekte ve akredite üyelerinden yıllık üyelik ücreti talep etmektedir. Ancak bu kuruluşlar üyelerine yıl boyunca mesleki gelişim ve kalite ile ilgili düzenledikleri organizasyonlar ile destek sağlamaktadırlar. Pearson Assured ise diğer kalite güvence kuruluşlarından farklı olarak onayladığı merkezlerde öğrenim gören öğrencilere de sertifika vermektedir. Bu sertifikalar talep eden öğrencilere ücret karşılığında düzenlemektedir. Kalite güvence kuruluşlarının ücret politikaları kıyaslandığında sadece EAQUALS'ın tekrar akredite olmak isteyen kurumlardan bir ücret talep etmediği ve bu ücretin akredite üyelerinin ödediği yıllık üyelik ücretinin içinde olduğu belirtilmelidir.

Tüm bu sonuçlar dikkate alındığında Türkiye'deki yükseköğretim kurumlarında sunulan yabancı dil programlarının akreditasyonun oldukça yoğun mesai gerektiren ve maliyeti olan bir süreç olduğu söylenebilir. Başvuru ile değerlendirme sürecinin tamamlanması arasında geçen sürenin başvuran kurumun oluşturduğu çalışma takvimine bağlı olarak değiştiği bu sürecin daha rahat yönetilebilmesi için aşağıdaki öneriler geliştirilmiştir.

1. Her ne kadar yükseköğretim kurumlarındaki yabancı dil programları ile ilgili akreditasyon çalışmaları diğer alanlara göre biraz daha geç başlamış olsa da bu çalışma üniversitelerin bu alanda hızlı bir şekilde harekete geçtiğini ortaya koymuştur. Bu bağlamda küresel tanınırlığa sahip olan uluslararası kalite güvence kuruluşları, üniversitelerin uluslararasılaşma politikalarına da katkı sağlayabileceklerinden bir adım önde görülmekle birlikte maliyet açısından DEDAK da iyi bir alternatif sunmaktadır. Bu çalışma bulguları kalite güvence kuruluşları arasında ciddi farklılıklar olduğunu ortaya çıkardığından, kuruluş seçmeden önce daha önce bu kalite güvence kuruluşunun değerlendirme sürecine katılan üniversiteler ile iletişime geçilmesi ve bu ön araştırma sonucunda kurumsal yapı ve ihtiyaçlara uygun bir kalite güvence kuruluşu seçilmesi önerilmektedir.
2. Çalışma bulguları akreditasyonun çok aşamalı, maliyetli, uzun süreli ve yoğun bir süreç olduğunu da ortaya koymuştur. Bu sebeple kalite güvence kuruluşu seçildikten sonra ve başvuru yapmadan önce bu kuruluş tarafından daha önceden akredite edilen kurumların süreçte aktif rol almış öğretim elemanları ile bir araya gelmesinin çalışma takvimi ile strateji planının doğru oluşturulmasına önemli katkı sağlayacağı değerlendirilmektedir. Alan yazındaki farklı çalışmalarda da (Ülker, 2015; Colins ve Gün, 2019; Ataman, 2021) gündeme getirilen bu önerinin önemli olduğu düşünülmektedir ve Yabancı Diller Yüksekokullarının kalite birimleri arasında düzenli toplantılar yapılacak bir platformun kurulması önerilmektedir. Uzaktan görüşme imkanlarının arttığı bu dönemde bu toplantılar mekândan bağımsız olarak gerçekleştirilebileceğinden uygulanabilir ve sürdürülebilir bir seçenek olarak değerlendirilmektedir. Diğer yüksekokulların kalite birimleri ile iletişim halinde olan böyle bir kalite biriminin, akreditasyon alındıktan sonra da kalitenin sürdürülebilirliğini güvence altına alabileceği düşünülmektedir. Üniversitenin kalite koordinatörlüğü ile iş birliği içerisinde çalışması gereken bu birimin ayrıca akreditasyon kuruluşlarının düzenlediği mesleki gelişim veya kalite ile ilgili organizasyonlarına katılım için gerekli iletişimi sağlaması da beklenmektedir.
3. Alan yazın incelemesinden elde edilen bulgular, öğretim elemanlarının akreditasyon ile ilgili görüşlerinde çeşitli değişkenlere göre farklılıklar olduğunu ve olumlu görüşlerin yanında olumsuz görüşler de bulunduğunu göstermektedir (Başaran, 2012; Ülker, 2015; Uçar ve Levent, 2017; Sarı, 2018; Ataman ve Adıgüzel, 2020). Bu sebeple öğretim elemanlarının bilgi yetersizliği veya önyargı sebebiyle bu süreç ile ilgili daha en baştan olumsuz bir algıya kapılmaları adına başvuru öncesinde öğretim elemanlarına bilgilendirici, interaktif bir sunum yapılması

önerilmektedir. Böyle bir sunumun başlangıç için gerekli olan motivasyonu sağlayabileceği düşünülmektedir.

4. Çalışmanın önemli bir diğer bulgusu, alan yazındaki benzer çalışmalarda olduğu gibi öz değerlendirme aşamasının akreditasyonun en önemli aşamalarından birisi olduğunu ve öz değerlendirme raporunun hazırlanma sürecinde görev alan kişilere farklı sorumluluklar getirdiğini ortaya koymuştur (Ülker, 2015; Kalaçay, 2019; Ataman, 2021). Bu doğrultuda öz değerlendirme aşamasına her bir öğretim elemanının katkıda bulunmasının özellikle takım çalışması, kaliteyi benimseme ve kurum aidiyeti açısından büyük önem taşıdığı düşünülmektedir. Böylelikle atılacak her adım kurum hafızası adına bilinçli ve gönüllü olacaktır. Ayrıca bu sürecin şeffaf, dürüst ve doğru ilerlemesi kalitenin artmasıyla doğru orantılı olduğu unutulmamalıdır.
5. Çalışma bulguları kuruluşların değerlendirme ölçütleri arasında birçok benzerliğin yanında farklılıklar olduğunu da göstermiştir. Bu sebeple kalite güvence kuruluşu seçildikten sonra bu kuruluşun değerlendirme ölçütleri dikkate alınarak bir eğitim felsefesi oluşturulması ve bu eğitim felsefesinin müfredat, ders planları, ölçme ve değerlendirme araçları gibi araçların geliştirilmesinde temel alınması önerilmektedir. Bu bağlamda kurumların yönetmelik veya yönergelerini akreditasyon süreci tamamlandıktan sonra güncellemelerinin daha uygun olacağı değerlendirilmektedir.

Çalışmada, sadece EAQUALS ve Pearson Assured kuruluşlarının İngilizce dışındaki dillere yönelik değerlendirme hizmeti sunduğu ve alan yazında da İngilizce hazırlık programlarının akredite edilmesine odaklanıldığı tespit edilmiştir. Ancak Türkiye'deki üniversitelerin Yabancı Diller Yüksekokullarının birçoğunda İngilizce haricinde Almanca, Arapça, Fransızca gibi dillerde de yabancı dil hazırlık programı yürütülmektedir. Bu sebeple İngilizce hazırlık sınıfları yanı sıra diğer dillerdeki yabancı dil hazırlık sınıflarının da eş zamanlı olarak akredite edilmesinin kurum bütünlüğü açısından önemli olduğu düşünülmektedir. Bu bağlamda DEDAK'ın İngilizce dışındaki dillerdeki hazırlık sınıflarına yönelik akreditasyon çalışmalarına da bir an önce başlaması önem arz etmektedir. Bu bağlamda farklı yabancı dil birimleri arasında uyumun sağlanması için İngilizce dışındaki birimlerde görev yapan öğretim elemanlarının kurumlardaki kalite birimlerine de görevlendirilmesinin önemli bir adım olduğu düşünülmektedir. Bu öneri ile bağlantılı olarak DEDAK'ın yabancı dil olarak Türkçe öğretimine yönelik de akreditasyon hizmeti sunmasının gerektiği ve DEDAK'ın böyle bir hizmetle yabancı dil olarak Türkçe öğretimini uluslararası standartlara getirilmesine büyük katkı sağlayacağı değerlendirilmektedir.

KAYNAKÇA

- Ataman, O., & Adıgüzel, A. (2020). Akreditasyon Sürecini Tamamlayan Yabancı Diller Yüksekokulu Öğretim Elemanlarının Sürece İlişkin Görüşlerinin Belirlenmesi. *Yükseköğretim Dergisi*, 10 (3), 279-290. Doi: 10.2399/yod.19.515834.
- Ataman, O. (2021). *Yabancı Diller Yüksekokulu Kalite Standartlarının Belirlenmesi ve Akreditasyon Model Önerisi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Düzce Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Ayvaz, E., Mutçaloğlu, D. (2019) Establishing a National English Language Accrediting Body in Turkey: The Case of DEDAK. Staub D. (Ed.), *Quality Assurance and Accreditation in Foreign Language Education*. Springer, Cham: New York.
- Ayvaz, B., Kuşakçı A.O., Borat, O. (2016). Kalite Güvencesi ve Akreditasyon Süreçleri, *Yeni Türkiye* 88. 1-8.
- Balcı, A. (2006). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntem, teknik ve ilkeler*. Pegem Akademi: Ankara.
- Başaran, O. (2012). *Examining Perceptions and Processes of Quality Assurance in Preparatory English Language Programs in Turkish Higher Education Institutions*. Yayınlanmamış doktora tezi. Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Bayraktaroğlu, S. (2014). Yabancı dil eğitimi gerçeği, yabancı dille eğitim yanığı. A. Sarıçoban ve H. Öz (Ed.), *Türkiye 'de Yabancı Dil Eğitiminde Eğilim Ne Olmalı?* 1. Yabancı Dil Eğitimi Çalıştayı Bildirileri, Hacettepe Üniversitesi Yayınları, 12 – 13 Kasım.
- Bologna Process. (2015). *European Higher Education Area-2015*. Erişim Adresi: <https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/european-higher-education-area-2015-bologna-process-implementation->

report_en.

- Cinkara, E., Evişen, N. (2021). Yabancı Diller Yüksekokullarında Kalite Güvence ve Akreditasyon. İşman, A., Aydın, C. H., Çiçek, O., Silman, F., Öztunç, M. (Ed.). *Yükseköğretimde Kalite ve Akreditasyon Çalışmaları 2021*. Eğitim Yayınevi: İstanbul.
- Collins, I., & Gün, B. (2019). CPD and Accreditation of EFL Programs: A Quasi-Symbiotic Relationship. Staub D. (Ed.) *Quality Assurance and Accreditation in Foreign Language Education*. Springer, Cham: New York.
- Corbetta, P. (2003). *Social research: Theory, methods and techniques*. Thousand Oaks: Sage.
- Corbin, J. & Strauss, A. (2008). *Basics of qualitative research: Techniques and procedures for developing grounded theory*. Thousand Oaks: Sage.
- EHEA. (2012). *The European Higher Education Area in 2012: Bologna Process Implementation Report*. Education, Audiovisual and Culture Executive Agency: Brussels. Erişim Adresi: https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/european-higher-education-area-2012-bologna-process-implementation-report_en.
- ENQA. (2000). *The European Network for Quality Assurance in Higher Education (ENQA)*. Erişim Adresi: <http://www.enqa.eu/files>.
- ENQA. (2015). *Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area*, European Association for Quality assurance in Higher Education: Helsinki. Erişim Adresi: https://www.enqa.eu/wp-content/uploads/2015/11/ESG_2015.pdf.
- Fielding, N. G., & Thomas, H. (2008). Qualitative interviewing. *Researching social life*, 8, 123-144. University of Surrey.
- Forster, N. (1995). The analysis of company documentation. C. Cassell & G. Symon (Ed.). *Qualitative methods in organizational research: A practical guide*. Sage Publications: Londra.
- Harvey, L. (2002). Evaluation for what? *Teaching in Higher Education*, 7(3), 245-263.
- Kalaçay, B. (2019). *An analysis of the effects of accreditation on the quality of English preparatory schools of foundation universities in Istanbul*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Maltepe Üniversitesi, İstanbul.
- Karaferye, F. (2017). An Introduction to Program Accreditation in Foreign Language Schools in Turkey. *European Journal of Multidisciplinary Studies*, 2(2), 62-66. Doi: 10.26417/ejms.2017-v4i2.
- Kemenade, E. V. and Hardjono, T. W. (2010). A critique of the use of self-evaluation in a compulsory accreditation system. *Quality in Higher Education*, 16(3), 257-268.
- Kis, V. (2005). *Quality assurance in tertiary education: Current practices in OECD countries and a literature review on potential effects*. Paris: OECD. Erişim Adresi: www.oecd.org/edu/tertiary/review.
- Knight, J. (2007). Cross-border higher education: Issues and implications for quality assurance and accreditation. *Report: Higher Education in the World 2007: Accreditation for Quality Assurance: What is at Stake?* 134-146, Palgrave: MacMillan.
- Merriam, S. B. (2013). *Nitel araştırma: Desen ve uygulama için bir rehber* (3. Baskıdan Çeviri, Çev. Ed.: S. Turan). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- OECD. (2009). *Higher education to 2030, Volume 2, Globalisation*. Erişim Adresi: https://read.oecd-ilibrary.org/education/higher-education-to-2030-volume-2-globalisation_9789264075375-en#page1.
- Sarı, E. (2018). *A Study on The Implementation of An Accreditation Process Within A University Intensive Language Programme*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Yeditepe Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Shapiro, D. (2006). Examining capstone practices: a model of assets-based self-study. A. Driscoll ve D.C. Noriega (Ed.) *Taking Ownership of Accreditation: Assessment Processes that Promote Institutional Improvement and Faculty Engagement*, s. 121-139, Virginia: Stylus Publishing.
- Taşkıran, A. (2017). Dijital çağda yükseköğretim. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 3 (1), 96-109. <https://dergipark.org.tr/en/pub/auad/issue/34114/377387>.
- TDK. (2018). *Güncel Türkçe sözlük*. Ankara: Türk Dil Kurumu.
- Thune, C. (1998) The European systems of quality assurance: dimensions of harmonisation and differentiation. *Higher Education Management*, 10(3), 9- 25.
- TÜRKAK. (2016). *Akreditasyon Nedir?* Erişim Adresi: <https://www.turkak.org.tr/akreditasyon/akreditasyon-nedir.html>.
- Uçar, E. M., & Levent, F. (2017). Yükseköğretimde uluslararası akreditasyon deneyimi: Bir vakıf üniversitesi yabancı diller hazırlık okulu örneği. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 10(52), 846-857. Doi: 10.17719/jisr.2017.1941.

- Ülker, N. (2015). *Yabancı Dil Hazırlık Programlarının Akreditasyonunun Akademik Kaliteye Etkisi Üzerine Uluslararası Bir Araştırma*. Yayınlanmamış doktora tezi. Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Yıldırım, A., & Simsek, H. (1999). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (11 baskı: 1999-2018). Seçkin Yayıncılık: Ankara.
- YÖDEK. (2006). *Yükseköğretim Kurumlarında Akademik Değerlendirme ve Kalite Geliştirme Rehberi*. Yükseköğretim Akademik Değerlendirme ve Kalite Geliştirme Komisyonu: Ankara.
- YÖK. (2005). Yükseköğretim Kurumlarında Akademik Değerlendirme ve Kalite Geliştirme Yönetmeliği. *Resmî Gazete*. (Sayı: 050920). Erişim Adresi: <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2005/09/20050920-9.htm>.
- YÖK. (2007). *YÖK'ün ENQA'ya Üyelik Başvurusunun (Associate Status) Olarak Kabulü*. Erişim Adresi: <http://www.yodek.org.tr/>
- YÖK. (2015). Yükseköğretim Kalite Güvencesi Yönetmeliği. *Resmî Gazete* (Sayı: 29423) Erişim Adresi: <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2015/07/20150723-3.htm>.
- YÖK. (2016). Yükseköğretim Kurumlarında Yabancı Dil Öğretimi ve Yabancı Dille Öğretim Yapılmasında Uyulacak Esaslara İlişkin Yönetmelik. *Resmî Gazete* (Sayı: 29662). Erişim Adresi: <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2016/03/20160323-6.htm>.
- YÖK. (2017). İngilizce Eğitim Kalitesinin Geliştirilmesi Toplantısı. *Hürriyet*. Erişim Adresi: <https://www.hurriyet.com.tr/egitim/universitelerin-yabanci-dil-akreditasyonlari-tercih-kilavuzuna-giriyor-40670587>.
- YÖKAK. (2021-a). *Hakkımızda*. Erişim Adresi: <https://yokak.gov.tr/hakkinda>.
- YÖKAK. (2021-b) *Üyelikler*. Erişim Adresi: <https://yokak.gov.tr/Uluslararasıilasma/ Uyelikler>.
- YÖKAK. (2021-c). *YÖKAK'tan Türkiye'de Bir İlk: İki Üniversitemiz Akredite Oldu*. Erişim Adresi: <https://yokak.gov.tr/a-first-in-turkey-by-theqc-two-of-our-universities-are-accredited-225>.
- YÖKAK. (2021-d). *Akredite olan kurumlar*. Erişim Adresi: <https://yokak.gov.tr/raporlar/akredite-olan-kurumlar?termYear=2019>.
- YÖKAK. (2021-e). *İngilizce Hazırlık Okulları Dış Değerlendirme Programı kapsamında değerlendirici takımlarında yer alan öğrencilere öğrenci değerlendirici eğitimi verildi*. Erişim Adresi: <https://yokak.gov.tr/theqc-organizes-student-evaluator-training-for-english-preparatory-schools-external-evaluation-progr-32>.

